

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocencova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

JUTRO

Pred 70 leti

Naš mlajši rod, ki je zrasel že pod svobodnim krovom, se komaj zaveda, v kako težkih razmerah je živel slovenski narod še pred časom, ki ni daljši od dobe človeškega življenja. Vse premalo se zanjima naš čas za bližnjo dobo prednikov, za njihove boje in žrtve, ki v luči sedanjosti nimajo prave cene, pa so vendar prvi temelji naše narodne eksistence, ohranitve in bodočnosti.

Naši politični začetki so bili, merjeni z današnjim merilom, skromni, pogledi v bodočnost negotovi. Vendar je naš narod, osamljen in navezan sam nase, v neutrudljivem iskanju našel pravo pot, ki ga je vodila v svobodo in državno samostojnost.

Če v tem spoznanju listamo v knjigi naše politične zgodovine, ne bomo mogli odreči spoštovanja možem, ki so vršili z idealno poštrevnostjo službo za narod, čeprav dostikrat le s težavo pojmujejo miselno smer takratne slovenske politike.

Letos se dopolni sedemdeset let, odkar je bil postavljen prvi vseslovenski politični program. Naše narodno prebujenje se ni vršilo enotno in enakomerno. Razcepjenost po historičnih avstrijskih kronovinah ni dopuščala prave skupnosti. Leto revolucije 1848, ki je za druge avstrijske narode politično rojstvo, je šlo mimo nas brez pravih političnih sledov. Improvizirani program mladine se ni mogel ukoreniniti v nepripravljenem narodu in leta reakcije, ki so temeljito pogasila revolucijski ogenj, so imela pri nas posebno lahko delo. Naše politično življenje se začelna pravzaprav šele v šestdesetih letih minulega stoletja.

Tudi takrat slovenstvo ni imelo skupnega središča. Ljubljana je sicer kot glavno mesto dežele s slovensko večino vsuila veliko privlačnost za slovensko periferijo, toda različne politične razmere so narekivale Stajercem, Koroščem, Primorcem posebno pot. Velika zasluga takratnih voditeljev je, da so znali premagati provincializem, ki bi bil mogel postati za Slovence narodna smrt.

Zanimivo je, da je bilo vseslovensko gibanje v tej začetni dobi posebno močno na nekdanjem slovenskem Stajerskem. Krog mariborskih čatalničarjev je bil jedro, okoli katerega so se zbirali redki voditelji podeželja, mladi ljudje, ki so razumeli imperativ časa. Družabno in prosvetno delo se je pod njih vodstvom krepko razmahnilo, za politično uveljavljanje slovenstva pa so se delali šele prvi koraki. Stajerski deželni zbor ni imel v svoji sredi niti enega slovenskega poslanca in prvi glas za slovenske pravice je dvignil v Gradcu leta 1863. Nemeč Mihael Hermann. Njegov govor je morda slovenske organizatorje najprej opozoril na važnost parlamentarne tribune in dal pobude za pravo politično gibanje.

L. 1865., pred 70 leti torej, je bila po več neuspelih poskusih izvojevana prva slovenska volilna zmagata. Pri dopolnilni volitvi v kmečkih občinah celj. okraja je prodrl slovenski kandidat dr. Radoslav Razlag. Se tisto leto so se zbrali slovenski voditelji iz Kranjske, Stajerske in Koroške v Mariboru, da se posvetujejo o skupnem političnem programu. To je bil menda prvi vseslovenski sestanek v naši zgodovini, prvi praktični poskus, poklicati v življenje »Zedinjeno Slovenijo«, geslo mladine iz osemindesetega leta.

Toda respekt pred historičnim principom avstrijskih kronovinah ni dopustil edine dosledne programske rešitve. Za zastopnike iz Kranjske je bila gotovo merodajna realnost njihovega deželnege zbor; za vse skupaj pa brez dvoma tudi vzgled Čehov, ki so takrat zapustili načelo prirodne prava narodov in se oklenili zgodovinskih tradicij.

Tako je stala reprezentanca slovenstva pred težko nalogo, najti historično osnovo za slovensko skupnost. To je bilo pred vsem ilirsko kraljestvo, toda to ni obsegalo pol milijona slovenskih Stajercov; druga možnost je bila takozvana notranjeavstrijska skupina dežel, ki pa bi kot politična edinica ne bila pretežno slovenska. Izbral se je torej nekak kompromis, zveza ilirskega kraljestva z vojvodino Stajersko, ki bi imela za skupne zadeve skupen zbor, delegiran iz deželnih zborov, narodne kurije in po vrhu še skupen narodni zbor, sestavljen iz Slovencev deželnozbornskih kurij.

V upravnem oziru se je zavzemal mariborski program za samoupravo z županiji po vzledu ogrskih komitatov, ki bi imele politično in sodno upravo prve stopnje. Načelo se je zahtevala jezikovna ravnopravnost v šoli in uradu.

Mariborski program se je rodil v težavah in ni imel dolgega življenja. Nemogoča historična konstrukcija ni našla nikjer razumevanja. Za po malo letih so slovenski tabori formulirali zahtevo »Zedinjeno Slovenije« kot združitve vseh pokrajin s slovenskim prebivalstvom v posebno upravno enoto.

Tudi »Zedinjena Slovenija« kot avtonomna dežela se je kot slovenska ustava

Situacija še vedno ni razčiščena

Odmevi volitev v skupščinske odbore — Živahne razprave o zahtevi vlade, da dobi zakonodajno oblast — Trenja v večinskem poslanskem klubu

Beograd, 10. julija. r. Včerašnji dogodki v Narodni skupščini so predmet živahnih razprav v političnih krogih. Klub večine je sicer dobil dve tretjini mandatov v skupščinskih odborih, toda zastopstvo Jevtičevega kluba je razmeroma močno in razprave bodo vsekar žive. Vendar so se ugibanja, kako se bo nadalje razvijala situacija v Narodni skupščini, umaknila pred težkimi dejstvi, ki jih postavlja pred parlament finančni zakon kraljevske vlade s svojimi dalekosežnimi pooblastili. Že danes je opažati, da se posamezni ugledni poslanci, brez razlike na njihovo opredelitev napram vladi, odnosno Jevtiču, precej kritično izražajo o nekaterih določbah, zlasti pa o prenosu zakonodajne moči s parlamenta na ministrski svet.

Vsekakor bo ta določba finančnega zakona glavni predmet razprav v finančnem odboru in ni povsem gotovo, ali bodo poslanci, ki so prevzeli z vstopom v večinski klub tudi obvezo, glasovati za vladine predloge, to svojo obvezo držali tudi v tej točki. Predvideno je, da finančni odbor že do konca tega tedna dovrši svoje delo, nakar bi se plenum Narodne skupščine zopet sestel v ponedeljek. Nameravano je bilo izvesti debato po takozvanem skrajšanem postopku, ki dopušča samo po enega govornika iz vsake skupine. Potem naj bi senat s svoje strani do konca prihodnjega tedna pretresel in odobril dvanajstine in finančni zakon.

V zvezi z nesoglasji, ki so se včera

pojavi v predsedstvu Narodne skupščine, se zatrjuje, da bo prvi podpredsednik Voja Lazić podal ostavko. Opozarja se, da pripada g. Lazić sedaj opoziciji in da pri nas ni običaj, da bi imela opozicija svoje zastopstvo v predsedstvu skupščine. Lansirajo se pa tudi govornice, da se namerava umakniti predsednik Narodne skupščine g. Čirić, ker je prišel na ta položaj po zaupanju g. Jevtiča in tedanje njegove večine in je zaradi tega njegov odnošaj naoravn vladi in njenemu klubu nekoliko delikaten.

Med poslanci, ki so pristopili k večinskemu klubu, se še vedno živahno ventilira vprašanje, ali pomeni to tudi politično in programsko obvezo ali ne. Mnogi poslanci zatrjujejo, da se nikakor ne dajo vezati na morebitne nove politične programe. Ne-kako v imenu teh poslancev je dr. Milenko Marković danes v »Politiki« dal izjavo, v kateri podčrtava, da je čvrsto odločen delovati samo v pravcu jugoslovenske ideologije, proti povratku starega strankarskega življenja in proti ustvarjanju novega na katerikoli bazi, ki ne bi izključno služilo edinstvu naroda in države.

Nasnrotstva v Mačkovem taboru na Hrvaškem

Beograd, 10. julija. r. Z veliko pažljivostjo se v beograjskih političnih krogih zaseduje vesti o nasprotjih, ki so nastala med obema skupinama bivše SDK., ali točneje rečeno med dr. Mačkom in negovi-

mi ožjimi radičevskimi prijatelji na eni strani ter skupino g. Vilderja in ostalih bivših samostojnih demokratov na drugi strani. Grupa g. Vilderja je v zadnjem času pričela prav živahno prirejati shode in sestanke, kjer so govorniki s precejšnjim zadovoljstvom razpravljali o novem beograjskem režimu. Na shodih so se oglašali tudi ožji Mačkovi prijatelji in pristaši. Naenkrat je dr. Maček zelo energično presekal

razvijajočo se akcijo. V imenu Hrvatske seljaške stranke je izdal komunike, v katerem izjavlja, da sedaj ni čas za shode, in odreja, da morajo pristaši stranke vse morebiti že sklicane shode odpovedati in vse svoje delovanje omejiti na ožje informativne sestanke. Ako bi se kjerkoli nameraval sklicati kak shod, je za to potrebno predhodno dovoljenje samega dr. Mačka.

Slovenski poslanci v skupščinskih odborih

Beograd, 10. julija. č. Mnogo je bilo opaženo, da sta na Jevtičevi kandidadni listi za finančni odbor kandidirala tudi poslancata Mohorič in dr. Fux. Konkluzije, ki so se iz tega izvajale, so pa povsem neutemeljene. G. Mohorič in Fux, kakor znano, nista pristopila v Klub skupščinske večine, a tudi ne pripadata Jevtičevemu klubu. Poslanec Mohorič je znan strokovnjak v vprašanih državnega proračuna in izmed slovenskih poslancev morda danes edini, ki se spozna v težki materiji proračuna in finančnega zakona. Dr. Fux je zastopnik Ljubljane, ki ima seveda velik interes, da njen poslanec sodeluje v finančnem odboru. Sestavljalci Jevtičeve kandidatne liste so zato iz taktičnih razlogov odločili, da ta dva poslanca kandidirajo in so morda ne neovratičeno računali, da bodo s tem pridobili nekaj glasov. Za odborske kandidature se pristane kandidator ne zahteva in tako sta oba gospoda prišla brez svoje vednosti na Jevtičev kandidatni list, kakor so tudi na listi kluba večine po poročilih beograjskih in zagrebških listov imena nekaterih poslancev, ki ne spadajo med člane organizirane parlamentarne večine.

Poslanca Mohorič in Fux nista bila izvoljena kot redna člana, ker so Jevtičevi prva mesta na svojih listih seveda zagotovili svojim pristašem, vendar imata oba sedaj kot namestnika pravico, se udeleževati razprav v odboru. Tako bo omogočeno, da bo poslanec Mohorič v odboru podčrtal, ako bo sploh za to prilika, najvažnejše interese slovenskega gospodarstva. Kot član Jevtičevega kluba je od slovenskih poslancev kandidiral v administrativni odbor samo dr. Novčan, a ni izvoljen kot član, temveč ima tudi samo kvalifikacijo namestnika.

V posameznih odborih so torej naslednji slovenski poslanci: v finančnem odboru dr. Ivan Lovrenčič in dr. Andrej Vebler kot člana, Fran Zupančič, Ivan Mohorič in dr. Riko Fux pa v svojstvu namestnikov; v administrativnem odboru dr. Franc Klar kot član, Albin Koman, dr. Anton Novčan in Vinko Gornjak kot namestniki; v imunitetnem odboru dr. Ivan Jančič in dr. Franc Šemrov kot člana, Anton Kersnik in Stanko Lenarčič kot namestnika; v odboru za prošnje in pritožbe Josip Benko kot član, dr. Anton Novčan in Pleskovič kot namestnika.

Finančni minister Letica o novem proračunu

Finančni odbor je imel včera dve seji — Po kratki načelni debati je v načelu odobril proračunske dvanajstine in začel že podrobno debato

Beograd, 10. julija. p. Finančni odbor Narodne skupščine je imel danes svojo prvo poslovno sejo ter je takoj pričel razpravljati o proračunskih dvanajstinah in o finančnem zakonu, ki jih je na včerašnji seji Narodne skupščine predložila vlada. Seji je predsedoval predsednik dr. Marko Kožulj, navzoč pa je bil tudi finančni minister dr. Dušan Letica, ki je otvoril razpravo z daljšim ekspozejem. Ker je bil narodni poslanec Kosić izvoljen na vladni in na Jevtičevi opozicijski listi, je na Jevtičevi listi odstopil, tako da je prišel v finančni odbor ljubljanski narodni poslanec dr. Riko Fuz.

Že na prvi seji finančnega odbora pa je prišlo do spopada med opozicijo in vladno večino. V imenu vladne večine je predsednik dr. Kožulj takoj v začetku seje predlagal, naj bi se načelna razprava o dvanajstinah in o finančnem zakonu opustila in takoj pričela podrobna razprava. Opozicija se je temu predlogu uprla in zahtevala, da se vrši tudi načelna razprava. Ker ni prišlo do sporazuma, je predsednik dr. Kožulj odredil, da se bo o tem razpravljalo po ekspozeju finančnega ministra, ki je takoj nato povzel besedo.

Ekspoze finančnega ministra

V svojem dvurnem govoru je finančni minister dr. Letica obširno obrazložil predložene dvanajstine in se zlasti bavil z načinom bužetiranja. Podrobno je govoril o posameznih vseh davčnih bremenih in pojasnil, da se proračun s predloženimi dvanajstini poveča za 109 milijonov. Kritiče je da doseže samo s prihranki, ki se bodo morali izvajati čim rigorozneje. Dosedaj se je prihranilo 30 milijonov z likvidacijo revolving kreditov Narodne banke.

Finančni minister je na to obširno govoril o deviznem prometu in o skrbi finančnega ministertva za očuvanje vrednosti dinarja. Podčrtal je skrb finančnega ministertva za ureditev finančnih prilik v državi in s tem utemeljil tudi zahtevo vlade po širokih pooblastilih. Glede izrednih in naknadnih kreditov, ki se predvidevajo v finančnem zakonu, gre 40 milijonov za prosvetne zavode, 335 milijonov za obnovo železniškega parka, 50 milijonov za rečno plovidbo in 116 milijonov za zgraditev savskega pristanišča v Beogradu.

V svojih nadaljnjih izjavah je minister Letica omenil, da predvideva finančni zakon znižanje zemljarine za 20 odstotkov. Zložen in člen 7, nanašajoč se na pridobitno, zoper katerega so se gospodarski krogi najbolj pritoževali, se ukine. Obširno je govoril o minimalnem dav-

na zahteva kmalu preživela. Ostale je pa zavest slovenske narodne skupnosti: vseslovenska solidarnost, ki je preko vseh pokrajinskih mej ohranila našo nacionalno celoto do definitivne osvoboditve, ki jo je prinesla Jugoslavija.

ku za obrtnike in izjavil, da se v tem pogledu vrača na prejšnji režim, ki je bil znatno ugodnejši. Glede novega davka, ki ga bodo morali plačati velika podjetja, je izjavil, da je ta davek docela pravičen in da je uveden tudi v Franciji. Zelo nepopoljno se je finančni minister izrazil o delovanju davčnih odborov in pojasnil, da vsebuje finančni zakon nove določbe glede njihove sestave in njihovega dela. Z novim finančnim zakonom se davčna praksa omili in znižajo tudi eksekutivni stroški. Na koncu svojega ekspozeja je omenil tudi zahtevo vlade po širokih pooblastilih, češ da želi vlada izdati čim uspešnejše ukrepe za ureditev gospodarskih in političnih prilik v državi, ter vse zakone čim bolj prilagoditi novo nastalemu položaju.

Po ekspozeju finančnega ministra se je razvila precej ostra polemika glede zahteve vladne večine, naj se načelna debata opusti. Tej zahtevi so se uprli celo nekateri člani vladne večine, tako da je naposled obveljala zahteva, da se vrši generalna in specialna debata.

Načelna debata

Načelno debato je otvoril nar. posl. Georgijević, ki je predvsem grajal, da mobilni kapital ni dovolj obdavčen. Ta kapital je po večini anacionalen, naložen v delnicah in drugih vrednostnih papirjih, ki se na borzah z lahkoto in minimalnimi stroški prodajo. Nasprotno pa je imobilni kapital, naložen v posestvih in podjetjih prekomerno obremenjen, a vsaka prodaja zvezana z visokimi prenosnimi taksami. Govornik je ob koncu zahteval, da se v tej smeri izvrši korenita remedura ter mobilni kapital kar najbolj obdavi, da bi se mogla znižati druga javna bremena.

Narodni poslanec Mirko Kosić je grajal zahtevo predsednika finančnega odbora, naj bi se načelna debata opustila. Vlada predlaga dalekosežne izpremembe, o katerih je nujno potrebno razpravljati. Sedanji davčni sistem najbolj obremenjuje kmeta in je vseskozi nepravičen. Zahteva predvsem spremembo vsega sedanjega davčnega sistema.

Po njegovem govoru je predsednik dopolnilno sejo zaključil in napovedal prihodnjo sejo za popoldne. Temu pa so se protivili opozicijski člani finančnega odbora, ki so zahtevali, naj bo prihodnja seja šele jutri, da bi mogli člani finančnega odbora proučiti dvanajstine in finančni zakon. Vladna večina pa se je pridržala predlogu predsednika in se je zato seja popoldne ob 4. nadaljevala.

Na popoldanski seji je prvi govoril opozicionalec Voja Djordjević, ki je opozarjal na težke gospodarske prilike in kritiziral vlado. Češ da postavlja v ospredje politična vprašanja, zanemarija pa nujne gospodarske probleme, ki zahtevajo čimprejšnjo ureditev. Tudi po njegovem mnenju je kmečko

prebivalstvo prebuda obremenjeno z davki in je zato potrebna korenita reforma.

Nar. posl. Jevtičeve opozicije Kabalin je prav tako kritiziral vlado, da se bavi samo s politiko, zanemarija pa gospodarstvo. Prepričan je, da bi bilo mnogo manj političnega nezadovoljstva, če bi bilo večje gospodarsko blagostanje.

Prvo glasovanje

Kot poslednji govornik je nastopil dr. Oton Gavrilović. Izjavil je, da ne pripada nobenemu poslanskemu klubu, da pa bo glasoval za proračun. Sledilo je načelno glasovanje in je bil proračun izglasovan z 21 proti 10 glasovi. Takoj nato je sledila specialna debata o proračunskih dvanajstinah ter so bile nocoj izglasovane že proračunske dvanajstine za vrhovno državno upravo in pravosodno ministertvo.

Razprava o dvanajstinah bo trajala v finančnem odboru najbrže do ponedeljka, nakar bo poročilo finančnega odbora na-

prebivalstvo in dostavljeno Narodni skupščini, ki se bo zopet sestala v sredo, 15. julija. Proračunska razprava v plenumu Narodne skupščine bo predvidoma trajala do konca tedna, nakar bo Narodna skupščina po sprejetju dvanajstin in finančnega zakona odšla na poletne parlamentarne počitnice.

Poštno ministertvo

Novi finančni zakon predvideva tudi ustanovitev posebnega ministertva za pošto, brzovaj in telefon, ki so dosedaj spadali v resor ministertva prometa. Ministertvo bo pričelo poslovati 1. septembra.

Davčni dodatki

V včerašnje naše poročilo o novih davčnih dodatkih se je vrnila pomota. Ti dodatki ne znašajo 1, 2, 3% itd. temveč 0,1, 0,2% i. t. d. V ostalem opozarjamo na našo gospodarsko rubriko, kjer se nahaja pregledno poročilo o novih davčnih predlogih.

Avstrija izziva dalje

Avstrijska vlada je včera prepovedala vsako izdajanje dovoljenj za potovanja v Jugoslavijo

Dunaj, 10. julija. r. Silno razburjenje je izzval nenadni odlok avstrijske vlade, ki je bil sponočen danes zjutraj brzovajno vsem političnim oblastem v Avstriji, da namreč od danes ne smejo izdati novih dovoljenj več za potovanje v Jugoslavijo. Odlok izrecno naglašja, da velja ta prepis do nadaljnjega brez izjeme in se tudi v smrtnih primerih in v nujnih kupčijskih zadevah ne smejo več dajati dovoljenja.

Avstrijska javnost si je o namerah vlade docela na nejasnem in ukrepov proti potovanjem v Jugoslavijo kar ne more razumeti. Iz vladnih krogov zatrjujejo, da je bil ta ukrep izdan kot represalija proti Jugoslaviji, ki pri pogajanjih, vršečih se med jugoslovenskim poslanilstvom in vlado na Dunaju, neče popustiti in sprejeti avstrijskih zahtev. Avstrija namreč zahteva, naj Jugoslavija ukine obvezni potni vizum in vse devizne omejitve, da bi mogli Avstrijci svobodno razpolagati z dinarji, ki so se

nabrali na vezanih računih, ter izkoristiti vse terjatve, ki jih imajo iz kupčijskega prometa. Nasprotno pa Avstrija sama vztraja pri svojih deviznih omejitvah. Že iz tega se vidi, da avstrijski vladni ukrepi ne narekuje morda skrb za svoje gospodarstvo in razvoj lastnega tujkega prometa, marveč da je v ozadju samo propaganda za potovanje Avstrijcev v mnogo dražjo Italijo.

Kakor zatrjujejo v dunajskih krogih, je avstrijska vlada nasvetovala tudi madžarski vladi, naj izda proti Jugoslaviji slične ukrepe, da bi se na ta način v smislu rimskih protokolov bolj poživljal tujski promet med Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Vsa avstrijska javnost, zlasti pa gospodarski sloji, odločno obsojajo to politiko vlade, ki avstrijskemu gospodarstvu le škoduje. Jugoslavija dosedaj ni izdala še nobenih represalij, toda sprčo takega postopanja je avstrijska javnost prepričana, da je treba s tem računati.

Revizija sovjetske ustave

Moskv. 8. julija. č. Na zadnjem vsesovjetskem kongresu je predsednik Kalinin izvajal sklep, da se spremeni sovjetska ustava. V to svrhu je bil imenovan posebni odbor, ki je imel včera svojo prvo sejo pod vodstvom tajnika stranke Staljina. Na tem sestanku so se dogovorili o metodah in sistemu, po katerem naj se pripravijo nove ustavne določbe. Odbor se je razdelil na 12 pododborov ki jim predsedujejo Staljlin, Molotov, Vorošilov, Aganovič, Litvinov in drugi. Na seji se je vršila tudi izbrana debata o stvarnih razlogih za spremembo sedanje ustave. Izdan je bil kratek komunike, iz katerega pa ni mogoče dognati ničesar konkretnega.

Moskva, 8. julija. AA. Za 12. obletnico ustave Sovjetske Rusije je imel pomočnik

predsednika sveta narodnih komisarjev Cubar govor, v katerem je ostro napadel Nemčijo in Japonsko. Rekel je med drugim, da so nemške kapitaliste po svetovni vojni prijelo skomine po precejšnjih ozemljih Sovjetske Rusije, po drugi strani pa japonski imperialisti na Daljnem vzhodu . . . prestano izzivajo Japonci, je rekel Cubar, naj vedo, da je med 170 milijoni prebivalcev Sovjetske Rusije mnogo narodnosti, toda vse te narodnosti so složne v odločni volji, da se obvarujejo slehernega poskusa podjarmljenja. Sovjetska Rusija je ne samo vojaško sodobno opremljena, temveč razpolaga tudi z dobro vojno industrijo. Njena vojska je trdno odločena, da ne odstopi tučnem niti pedi sovjetske zemlje.

Padec Cankova

Odstavljen je kot vodja fašističnega pokreta — Senzacionalna brošura njegovih rivalov

Sofija, 7. julija

Aleksander Cankov je bil na čelu onih, ki so izvršili l. 1923 v Bolgariji zloglasni devotojunijski prevrat in strmoglavili Aleksandra Stamboljskega. Vladno krmilo je takrat prevzel v svoje roke prof. Aleksander Cankov. Držal se je na oblasti, kjer ga je podpirala močna oficirska organizacija, njej na čelu vpkovatelj general Rusev in polkovnik Kalfov, bivši minister zunanjih del. Krepko zaslonbo je imel Cankov tudi v skupini »Zveno«.

Kljub temu pa se Cankov ni mogel dolgo držati na površju. Na krmilo je prišel Andrej Ljapčev, za njim pa Mušanov. Dasi sta bila oba pristaša »Demokratskega zgovora« (Demokratskega sporazuma), ki mu je pripadal tudi Cankov, vendar Cankovu to ni bilo po volji, ker je sam sebe smatral za sposobnega, da ima državno krmilo v rokah. Zato se je ločil od svojih političnih prijateljev v »Dem. zgovoru« in osnoval po fašističnem vzorcu svojo lastno stranko. Ker je v stranki nastopal kot diktator, si je kmalu odtujil svoje najboljše prijatelje, ki so se naveličali prenašati njegovo teroriziranje.

Skupina okrog revije »Zveno« se je prva odmaknila od Cankova in začela hoditi svojo pota. Ta grupa je lani 19. maja izvršila znani prevrat. Brez sodelovanja in brez znanja g. Cankova. Kimon Georgijev in njegovi prijatelji, ki so prišli s tem prevratom na vlado, so uvedli avtoritativni režim in razpustili vse politične stranke. Tudi fašistično stranko Aleksandra Cankova.

Cankov je bil tako obsojen na politično brezdelje, kar je tem težje prenašal, ker si je domišljal, da je edino on poklicav, da on odloča o usodi bolgarskega naroda in o notranji ureditvi bolgarske države. V tem položaju je začel iskati ljudi, ki so se zakrivil, da je bil on izločen iz političnega življenja. Zazdela se mu je, da jih je našel med svojimi doverljajimi sodelavci v lastni stranki, predvsem v krogu oficirske organizacije, ki je bila prej najkrepkejša opora njegove stranke. Povabil je k sebi novinarje in pred njimi označil za krivce, ki so pozoročili razsu-

lo njegovega fašističnega pokreta generala Ivana Ruseva in polkovnika Kalfova. To svojo obdolžitev je ponovil v posebnih letakih, ki jih je razširil po vsej Bolgariji.

Rusev in Kalfov na je obdolžitve nista mogla molčati. Te dni sta izdala kot odgovor obdolžitve brošuro »Istina o tem, kar je preživel narodno-socialistični pokret«. Brošura je bila za bolgarsko javnost prava senzacija. V njej Rusev in Kalfov ugotavljata, da je popoln polom fašističnega gibanja zakrivil vodja tega pokreta Cankov sam. Cankov ei je domišljeval, da s njim stoji in pade fašistični pokret. Nastopal je v stranki kot samodržec, ki poleg sebe ni trpel nikogar. S svojo trmo, nestrpnostjo in oblastnostjo je odbijal od sebe najzvestejše sodelavce. Tako si je odtujil tudi oficirske kroge, ki so mu leta 1923 največ pomagali, da je izvršil znani prevrat. Namesto, da bi pozval na sodelovanje poštene in sposobne ljudi, se je obdal s »brezobzirnimi karjeristi in laskavci«, ki so potem v Bolgariji gospodarili po mili volji. Spričo takšnih razpadov v njegovem okolju se ni čuditi, da je vojska po prevratu 19. maja Cankova popolnoma zapustila.

Kljub temu pa sta Rusev in Kalfov še vedno zvesto vztrajala ob njegovi strani, ker nista hotela rušite strankine discipline. Odbila sta celo ponudbo Kimona Georgijeva, da prevzmeta poslaniški mest v inozemstvu. Toda politični dogodki zadnjih let Cankova niso izučili. Hotel je še nadalje ostati v stranki in pokretu edino odločujoči vodja. Odpor proti njemu pa je tako narasel, da je bil glavni odbor fašističnega pokreta prisiljen Cankova odstavit v mesta predsednika in vodje, vodstvo pokreta pa izročiti Rusevu in Kalfovu.

Iz te brošure je bolgarska javnost izvedela, da je fašistična organizacija sama oglavila svojega voditelja Cankova, kar je bilo do sedaj docela neznan. Zato je umevna senzacija, ki jo je brošura vzbudila. Z veliko napetostjo pričakuje sedaj v političnih krogih odgovor Cankova.

Zeneva in Abesinija

Edenov predlog, da je Anglija pripravljena odstopiti Abesiniji ozek pas svoje Somalije ob meji francoske somalske posesti, je sprva napravil po vsem svetu zelo dober dojem. Vse je bilo prepričano, da so v Londonu iz čisto nesebičnih razlogov sklenili omenjeno žrtve samo zato, da ohranijo ugled Društva narodov, ki bi se gotovo pokazal od zelo neprijetne strani, ako bi napadenec zahteval naj Zeneva ukrene zoper napadalca sankcije, predvidene v pravilih Društva narodov. To občudovanje britanske nesebičnosti je bilo tem večje, ker so se v Londonu oglašali ogorčeni protesti raznih organizacij, da britanski imperij za poravnavo tujih preprirov ne sme žrtvovati niti pedi svojih tal.

Kmalu pa so skeptiki zasulili, da so morda protesti domenična stvar, in so se začeli truditi, kako bi stvari prišli do dna. Zlasti v Zenevi so sprejeli britansko velikodušnost z upravičenim dvomom, trdeč, da ima Anglija gotovo svoje dobre razloge, ki jo silijo v pozicijo proti italijanskim nakanam. V krogih Društva narodov se je zaradi tega čulo odkrito mnenje, da ženevski instituciji ni prav nič do tega, kako si bodo tri velesile Anglija, Francija in Italija razdelile svoja gospodarska področja v Abesiniji, pač pa bi posredovanje Društva narodov moglo imeti ta cilj, da se očuva nedotakljivost Abesinije kot članice družbe držav, ki so podpisale zadevne nedvoumne določbe pakta Društva narodov.

Spor treh velesil za njihove gospodarske interese ne samo da ne more spraviti a sveta italijansko-abesinskih diferenc, marveč grozi naravnost, da se prenese nevarnost na daleko širšo podlago, iz katere bi se lahko razvil neprimerno nevarnejši konflikt treh evropskih velesil. V Zenevi vladajo v tem pogledu velike skrbi in položaj smatrajo za zelo opasen. Odkriti poudarjajo, da je bil spor prav za prav že prenesen na evropska tla in da je nemško-angliški pomorski sporazum pripisati samo složni politiki, ki jo vodita Francija in Italija v Vzhodni Afriki. Sporazum o značnih silah, ki bo po vsej prički sledil pomorskemu sporazumu, bo na-

daljni odgovor Angležev na francosko zahtevanje, da bi izvedba Edenovega predloga zadelo in oskodovala samo francosko Somalijo in da zato predlagane teritorialne izpremembe Francija ne more dopustiti. V Zenevi so mnenja, da tak razvoj abesinske zadeve, ki je prenesel svojo opasnost v Evropo, neposredno ogroža obstoj Društva narodov.

Italijanski tisk poudarja v zvezi z Edenovim predlogom, da hoče Anglija s svojo veliko skrbjo za Društvo narodov skriti le svoj namen, da se polagoma polasti vse Abesinije. S tem namenom je britanska vlada že davno razvila živahno tajno akcijo po vsem abesinskem ozemlju in sedanja akcija Italije je razkrila angleške namene. Zelo ugodno pa komentirajo v Rimu pariško izjavo, da Francija v Abesiniji nima nikakih posebnih interesov izven železniške proge Džibuti-Adis Abeba. S tem daje Pariz Mussoliniju popolnoma proste roke. S slastjo citirajo poročila »Daily Telegrapha«, ki iz tega francoskega desinteresa sklena dalje, da se med Rimom in Parizom vrže že pogajanja za obvezno politično in vojaško pogodbo. Po zatrdilu omenjenega lista je vojaški del pogodbe že gotov, za politični del na da se še vrše pogajanja.

Med vsemi temi dogodki pa je imelo arbi-trarno sodišče v italijansko-abesinski zadevi v Scheveningenu zopet sejo, ki se je vršila ob izključitvi javnosti in ki ni dosegla prav nikakega uspeha. Zastopnik Italije profesor Lessona je predlagal zaslisanje desetih prič, domačinov iz Ual-Uala, ki so videli znani incident pred meseci. Ker pa ti črnci ne morejo priti v Scheveningen, je predlagal profesor Lessona, naj se sodišče potrdi v kak kraj na jugu Evrope, kamor bi priče lahko prišle v čim krajšem času. Na tem se je sodišče razšlo in pustilo javnosti vtis, da zdaj ne gre več za oni sporazum pred meseci, marveč za borbo treh evropskih velesil, ki varujejo svoje namišljene interese na račun osamljene Abesinije, pravnoveljavne članice Društva narodov in neodpisnice slavnoznanne Kelloggove pogodbe.

Rumuni in strah pred panslavizmom

Rusko-češko-slovaški obrambni pakt je vzbudil osobito v državah, kojih politika temelji na revizionizmu, nenavadno vznemirjenje. Nemcem in Madžarom so se v tem pogledu pridružili tudi Poljaki. Posebna zanimivost je v okoliščinah, da varšavski vladni tisk v enaki meri judikuje nad širjenjem panslavizma, kakor to delajo berlinski, dunajski in budimpeštanski listi. Nedavno smo priobčili članek francoskega publicista A. Mauseeta, ki zavrača svariila pred strašnim panslavizma v kraljestvo bajk in naglašja, da je popolnoma neosnovana bojazen, da bisto- vanstvo v kakih 50 letih popolnoma preplavilo Srednjo Evropo.

Posebno alarmantne članek o opasnosti panslavizma je napisal v »Pesti Naploju« bivši predsednik madžarske vlade grof Bethlen. Tega pa je energično zavrnili bukareški »Adeverul«, češ da Madžari s takim pisanjem ne bodo nagnali v strah Rumunije. Rumunska javnost je dobro poučena o notranjih prilikah v SSSR, zlasti pa o sovjetski manjšinski politiki, ki najboljše pobija vsak sum, da bi Rusija hotela kreniti na pot carizma. Slednji se je trudil, da bi razširil svojo vlado na sosedne države, današnji režim v Rusiji pa je najodločnejši branilec statusa quo, zato je taka politika SSSR državam Male antante simpatična.

Pogodba med Prago in Moskvo je silen udarec po načrtih revizionistov in od tod izvira Heemerna skrb za Rumune, ki so jo nenkrat začutili v Budimpešti. Rumunija je zadovoljna, da je Rusija postala

zopet močan činitelj v Evropi, ker ji je največ ležeče na tem, da se ohrani mir in vzdrže današnje meje. Pri vsem tem je Rumunom čisto veeno, kaj bi se utegnulo zgoditi čez 50 let. Ako se mir ohrani toliko časa, se bodo mlade srednjeevropske države toliko ojačile, da se jim ne bo treba bati nikakršne nevarnosti. Zaradi neke namišljene opasnosti ruskega panslavizma ne bo Rumunija nikoli obžalovala, da je propadla nje sosedne v preteklosti, »slna« avstro-ogrske monarhije. Iz istega razloga tudi Rumuni nikoli ne bodo odstopili Madžarom niti pedi svoje zemlje za ceno, da bi v Budimpešti agitirali zoper status quo.

Madžari imajo seveda dovolj vzroka, da judikujejo zaradi rusko-češko-slovaške pogodbe, ker vedo, da češko-slovaške meje danes čuva nelzmerna moč in silni politični ugled SSSR. Razen tega so v Budimpešti gotovo že izračunali, da bi za primer potrebe imele rusko značno brodovje do madžarske prestolnice samo kakih 30 km. To je nedvomno dovolj povoda za strah na madžarski strani, medtem ko se češko-slovaška, otok demokracije v morju nacizma, čuti popolnoma varno pod močnim francoskim in ruskim varstvom.

Narod, ki pozablja brata v sužnosti, tepta svojo čast!
„Bran-i-bor“ se briga zanje.
Pristopajte!

Beleške

Obnavljanje staroradikalne stranke

Znani radikalni prvak in bivši večkratni minister dr. Laza Marković potuje te dni po Hercegovini ter ustanavlja po vseh večjih krajih sreske in krajevne organizacije radikalne stranke. Na čelu mostarskega sreskega odbora je veletrgovec Djordje Paško. Ko se bodo ustanovile vse krajevne organizacije radikalne stranke, bodo hercegovski radikali navezali stike z zastopniki Spahove Jugoslovske muslimanske organizacije in s pristaji dr. Korošca, ki jih je zlasti v Mostarju in okolici precejšnje števil. Dr. Marković bo iz Hercegovine odpotoval v Dubrovnik, Split in končno Zagreb ter bo povsod skušal ustanoviti sreske in krajevne organizacije nekdanje radikalne stranke.

Iz Ljubljane so, kakor poroča včerajšnji »Slovenec«, v terek zvečer odpotovali v Beograd člani radikalnega direktorija za Slovenijo gg. dr. Niko Zupančič, župan dr. Ravnihar, novinar Čulafič in magistratni arhivar Šlanovec. V Beogradu bodo stopili v stike z glavnim odborom staroradikalne stranke in se javili tudi predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviću.

Velik opozicijski zbor

V Banjaluki se vrše mrzlične priprave voditeljev tamošnje izvenparlamentarne opozicije za veliki zbor, ki bo v nedeljo, 14. julija. V krogih opozicije napovedujejo, da bo to največji opozicijski zbor po letu 1929. Na zboru bodo govorili zastopniki združene opozicije ter je najavil prihod med drugimi tudi dr. Joca Jovanović, dočim se je Ljuba Davidović opravičil radi bolehnosti. Ravno tako je odpovedal svoj prihod tudi dr. Maček, češ da je zadržan zaradi važnih političnih konferenc, katere je sklical za nedeljo.

Zahteva po novih vodstvih socialnih institucij

Zagrebska inženjerska zbornica je poslala v sporazumu z ostalimi delodajalskimi zbornicami ministru za socialno politiko in narodno zdravje dr. Preki daljšo spomenico v kateri zahteva, da čim prej izvede sanacijo težkih prilik, ki vladajo v institucijah za socialno zavarovanje. Med drugim predlaga inženjerska zbornica, da minister takoj razreši vse samoupravne odbore v institucijah socialnega zavarovanja in da čim prej razpiše volitve v smislu zakona o zavarovanju delavcev v ravnateljstva teh institucij. To svojo zahtevo utemeljuje s tem, da je mandat imenovanih ravnateljstev že potekel. Za primer, da bi še ne bilo mogoče izvesti volitev, naj minister imenuje novo ravnateljstvo SUZORA in vseh njegovih organov na podlagi predlogov delodajalskih in delojemalskih zbornic.

IV. „Mariborski teden“ 3.—11. avgusta 1935

„evija nacionalne produkcije. Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotoamaterska, pronagandna, turistična itd. 3.—4. VIII. mednarodni plesni turnir in III. drž. razstava čistolovnih psov. 9.—11. VIII. plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku. 50% popust na železnikah od 1.—15. VIII. 1935.

Prisrčen sprejem Sokolov v Sofiji

Sofija, 10. julija. AA. Danes opoldne so prispele v Sofijo zastopniki jugoslovskega sokolstva gg. Paunković, Radojevič, dr. Pihler in drugi. Na železniški postaji so jim pripravili prisrčen in navdušen sprejem. Razen osebja jugoslovskega poslanstva z odpravnim poslov g. Božovićem na čelu so se ga udeležili celokupni glavni odbor bolgarskih Junakov, glavni odbor ruskih Sokolov v Bolgariji in množica ljudi. Na peronu je bila postavljena četa bolgarskih Junakov z zastavo in godbo. Po prihodu vlaka je godba zasvirala jugoslovensko himno. Pozdrav na peronu je bil zelo priarčen.

Beograd, 10. julija. p. Davi je odpotoval v Sofijo na zlet bolgarskih Junakov tudi prvi podpredsednik Sokola kraljevine Jugoselavije br. Gangl.

Sofija, 10. julija. AA. Nocoj je prispel v Sofijo grof Zamojski, predsednik vseevropske sokolske zveze. Grof Zamojski bo prisostvoval zletu bolgarskih Junakov, ki bo od 12. do 14. julija.

Razpis volitev na Poljskem

Varšava, 10. julija. AA. Z dekretom predsednika republike sta bila danes razpuščena sejm in senat. Z istim dekretom so bile razpisane nove volitve, ki se imajo izvršiti v mesecu dni. Ker se je režim odločil izdati nov vojni zakon in je vlada pričela popuščati v svoji politiki napram Ukrajincem, so se nekateri njihovi voditelji odločili za aktivnejše sodelovanje v poljski notranji politiki. V Volimji je ukrajinska stranka sklenila nastopiti pri prihodnjih parlamentarnih volitvah. Včeraj pa je obiskala ministrskega predsednika Slavoka delegacija Ukrajincev, ki mu je izrazila lojalnost ukrajinskega prebivalstva in ga obvestila o novem političnem dejovanju Ukrajincev na docela državotvornih osnovah.

NAPREDOVANJE

Beograd, 10. julija. p. V ljšo skupino je napredoval primarij splošne državne bolnice v Ljubljani dr. Vladimir Guselj.

Situacija v ljubljanskih tiskarnah

Položaj v ljubljanskih tiskarnah se je znova poostri. Včeraj so vstopili v stavko tudi grafični nameščenci Učiteljske in Blaskove tiskarne. V Jugoslovske tiskarne je organizacija samopomoči v njenem časopisnem oddelku popolnoma uspeša in je redno izhajanje »Slovenca« osigurano. Kljub štrajku je včerajšnji »Slovenec« izšel v običajnem obsegu. Delniška tiskarna obratuje v omejenem obsegu. Med Savezom grafičnih delavcev in Društvom tiskarnarjev so stiki pretrgani in obe stranki vztrajata na svojih stališčih. Stavkujoči stenci dobivajo od svoje organizacije vzdrževalnine v iznosu

četrtrinske mezle.

Kar se tiče Narodne tiskarne, je njen obrat že skoraj popolnoma normalen. Redno izhajanje »Jutra« v običajnem obsegu je definitivno zagotovljeno in kakor so se čitatelji mogli sami prepričati, so tudi tehnični nedostatki iz lista sedaj že skoraj v celoti odstranjeni.

»Slovenski Narod« redno izhaja. Poskrbljeno je, da se v napredujuči zakasnitve ne bodo več dogajale. Tudi »Dobrovina« bo ta teden redno izšla, le revija »Življenje in svet« se na žalost še ne more dotiskati.

„Ognjeni križ“ grozi

V nedeljo hočejo francoski fašisti pokazati svojo moč in potem zavzeti državno oblast

Pariz, 10. julija. r. Cimboj se bliža 14. julij, državni narodni praznik, tem bolj narasča politična napetost v Franciji. Strankarske strasti so razpaljene že tako daleč, da niti aktivni ministri ne morejo več prirežati zborovanj. Najbolj agilni so pristajši fašistične organizacije »Ognjeni križ«, ki kar odkrito napovedujejo, da se bodo polastili državne oblasti in uvedli v Franciji nov režim. Predsednik te organizacije polkovnik De la Roque je dal novinarjem izjavo, v kateri je razvil svoj državni program. Ogreva se za neke vrste stanovsko ureditev in napoveduje najostrejši boj vsem levičarskim organizacijam in ustanovam. Med drugim je izjavil:

Gospodarsko ravnateljstvo v naši državi presoja mo na osnovi organiziranih stanov. Po našem mnenju je treba dati vrhovni državni oblasti posvetovalne organe iz vrst posemahnih stanov in ustanov ter zbrane v skupnem nacionalnem organizmu. Ustanoviti je treba nov nacionalni red, ki pa se more razviti le po zakonu evolucije. V ta namen je potrebna državna oblast, ki ne bo odvisna od raznih poslanskih klik, a bo zato tembolj odgovorna celokupnemu narodu. Politični in privatni interesi ne smejo vplivati na odnos med delom in kapitalom. Sedanjega notranje-političnega kaosa v Franciji sta krivi tako desnica ka-

kor levica. »Ognjeni križ« ni fašistična organizacija, ker ne pozna religije o državi, ne kulta o nasilju. Država mora dejansko služiti narodu, nasilje pa je le eno izmed najodvratnejših sredstev za ohranitev pravega razmerja med njo in najširšimi ljudskimi sloji. »Ognjeni križ« tudi ne dobiva nikakih finančnih podpor od velikih kapitalističnih podjetij.

Pariz, 10. julija. AA. Udruženje bojevnikov in vojni žrtve je izdalo progias, v katerem poziva meščane, naj ohranijo 14. julija svoj mir, da s tem preprečijo bratomorno borbo. Proglas navaja dalje, da je vlada izvedla vse potrebne reforme, da izvaja demokratsko politiko, in da se je oprostila vplivov gospodarskih in finančnih činiteljev.

100.000 vojakov v Parizu

Pariz, 10. julija. k. Vlada je imela sejo, ki ji je predsedoval predsednik republike. Ministrski predsednik Laval je podal obširno poročilo o splošnem mednarodnem političnem položaju, notranji ministru pa je poročal o odredbah, ki jih je vlada izdala za ohranitev reda in miru ob priliki nacionalnega praznika 14. julija. Napovedal je, da bo v nedeljo koncentriranih v Parizu nad 100.000 vojakov.

Šahovski turnir v Beogradu

Beograd, 8. julija. V petek je bil svečano otvorjen naš prvi nacionalni mojstrski turnir. Predsednik Narodne skupščine g. St. Čirić, ki je kot predsednik Jugoslov. šah. saveza že izredno mnogo storil za povzdigo našega šahovskega življenja in po čigar zaslugi je prišlo tudi do beograjskega turnirja, je otvoril turnir z globokim lepim govorom, v katerem je povdaril kulturni in vzgojni pomen šaha ter podal ob enem nekaj smernice za šahovsko organizacijo v naši državi. Govor so prenašale vse naše radio-postaje.

Na listi udeležencev turnirja je prišlo še enkrat do sprememb. M. Vidmar jun. in ing. Tekavčič sta udeležbo odpovedala. Na njihovi mesti sta prišla dva manj izkušena igralca, Zagrebčan Avirovič in zemunski prvak Filipovič. Jaz sem ostal sedaj edini Slovenec v turnirju. Igramo v lepih prostorih beograjskega šahovskega kluba, v restavraciji Kolarčeve narodne univerze. Igralni čas je bil po dolgotrajnem preudarjanju z ozirom na julijsko vročino, (ki pa je za enkrat še prav nič ni): določen od 8 — 13 in 1/2 — 1/2 22h. Vsak četrti dan je določen za igranje prekinjenih partij.

Prva tri kola so že prinesla ogorčene borbe. Velika večina partij v prvem delu igre, po petih urah, še ni končana. Skoro vse partije pridejo do končnice. V tej se seveda predvsem občuti premoč internacionalnih mojstrov nad ostalimi udeleženci. Remijev zaenkrat ni preveč, komaj dobra tretina partij.

Po prvih treh kolic bo menda danes v vodstvu dr. Trifunović z 2 1/2, ki je lepo porazil Nedeljkovića, remiziral s precizno igro slabo končnico proti dr. Drezgi in bo menda dobil končnico s kmetom več proti dr. Kalabaru. Jutri bova najbrž prišla v vodstvo še Kostić in jaz. Kostić ima vse tri svoje partije trenutno prekinjene. Proti S. Vukoviću v prvem kolu ni igral, ker se ni dobro počutil in bo partijo jutri nadoknadil. S Tomovičem ima zanimivo končnico, damo in dva kmeta proti trdnjavci, lovu in kmetu nasprotnika. S precizno igro bo najbrž Kostić dobil. Danes je prekinil še s Filipovičem. Mogoč bi bil pač mnogo hitreje dobiti, pa je dal pozneje Filipoviču nekaj izvedov na remis. Jaz sem igral sicer nekoliko nesigurno, nahral pa kljub temu trenutno dovolj točk. Dr. Kalabar mi je v prvem kolu dal zelo dober odpor. Moral sem kot črni z zelo majhno prednostjo v končnici, tam pa je moj nasprotnik končno le pustil. S Königom sem stal kot beli ves čas bolje, s pravilno igro pa bi bil König le mogoč na nekem mestu remizira ti kljub kmetu manj v trdnjavski končnici. Sedaj je partija prekinjena v zame popolnoma dobitni razlozi. Z mladim Schreiberjem iz Sabotice sem remiziral. Igral je kot beli odločno, iz Moskve dobro znano varianto Cambridge - Springs - obrambe, proti kateri sem moral biti vesel, da nisem prišel v slabo pozicijo. Schreiber stoji tudi sicer trenutno dobro v turnirju. Porazil je precej lepo Tomovića in remiziral po težavnih obrambi s Filipovičem. Ima dve točki, kakor naša internacionalna mojstra dr. Astaloš in König ter Beograjčan Nedeljković. Dr. Astaloš se še ni prav razigral. Beograjčana Petrovića je sicer v 1. kolu hitro porazil (kot črni v italijanski partiji je imel že po 15 potezah figuro več), remiziral pa je z Avirovičem in Bröderjem nekoliko boljše pozicije. Lepo in ostro igra Koenig in je dal že dve efektni zmagi, nad Filipovičem in Totom. Tudi Nedeljković je dobil svoji partiji proti Bröderju in dr. Drezgi z dobro igro. Na doljnem koncu tabele se za enkrat nahajajo ostali. Mladl Bröder ima še 50%. V prvem kolu je z lepo žrtvijo figuro porazil Tomovića. Dr. Drezga ima šele dva remija, Tot isto tako.

Tomovič, Vukovič in Petrovič beležijo po eno zmago, Avirovič, Kalabar in Filipovič imajo po pol točke. Kalabar pa igra znatno bolje kakor kaže sedaj rezultat in se bo v turnirju najbrž še dobro uveljavil. Vasia Pirc.

Beograd, 10. julija. r. Danes se je vršilo četrto kolo mojstrskega šahovskega turnirja, dočim je bil včeraj prost dan in so odigrali le prekinjene partije. Pirc, ki je že ob prekinitvi imel boljšo pozicijo in premoč kmeta, je premagal Königga, Trifunović je zmagal proti dr. Kalabaru, Kostić je pa premagal Vukovića. Prekinjeno partijo proti Filipoviču je Kostić tudi dobil. Partija Kostić-Tomovič je bila prelozena.

Stanje po 3. kolu: König 2(1), dr. Astaloš, Schreiber, Nedeljković 2, Pirc, dr. Trifunović 1 1/2 (1), Bröder 1 1/2, Tomovič Vukovič 1 (1), Tot, dr. Drezga, Petrovič 1, Filipovič dr. Kaladar 1/2 (1), Avirovič 1/2, Kostić 0 (3).

V današnjem četrtem kolu je vladalo posebno veliko zanimanje za partijo obeh favoritov za prvo mesto, Pirc in Kostić. Ob njuni deski je bilo ves čas veliko gledalcev, partijo pa so predvajali še posebej na demonstracijski deski. Današnjemu kolu je med drugimi prisostvoval tudi predsednik Narodne skupščine Stevan Čirić, ki je poklonil tudi dve nagradi po 500 dinarjev. Kostić je v 21. potezi ponudil remi, ki ga je Pirc sprejel. Ostale partije še niso končane. Po četrtem kolu vodi Pirc s tremi točkami pred Kostićem, ki ima dve in pol točki in eno prekinjeno partijo.

Pomočnik kmetijskega ministra

Beograd, 10. julija. AA. Za novega pomočnika kmetijskega ministra je bil imenovan g. Milan Novaković, direktor srednje kmetijske šole v Valjevu.

Polovična vožnja za tekmo na Savi pri Hrastniku

Beograd, 10. julija. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična vozna cena na državnih železnikah za vse udeležence kajkajskih tekem za prvenstvo države, ki se bodo vršile na Savi med postajama Sava in Hrastnik. Pri odhodu je treba kupiti cel vozni listek in ta velja za brezplačni povratek. Ugodnost traja od 12. do 16. t. m.

Zahteve hišnih posestnikov

Beograd, 10. julija. p. Danes je veččlanska deputacija hišnih posestnikov, v kateri je bil tudi g. Freilih iz Ljubljane, posetila pristojne referente v finančnem ministertvu ter jim obrazložila želje hišnih posestnikov. Predvsem zahtevajo znižanje zgradarine in primerne davčne olajšave. V jeseni bo v Beogradu kongres hišnih posestnikov, na katerem bodo podrobno precizirali svoje zahteve.

Budimpešta, 10. julija. g. Kakor javljajo večerni listi je rumunski prosvetni minister Angelescu podal demisijo, ker je finančni minister odklonil potrebne zneske za investicije v šolstvu. Ostali člani vlade skušajo sedaj posredovati med finančnim in prosvetnim ministrom, da bi Angelescu umaknil svojo demisijo.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Jasnó in toplejšo vreme, ponekod nevihte.

Naši kraji in ljudje

Kučar v Beli Krajini

V Ljubljani polagoma izumira visoko se-deči naslovnik. Po starem smo mu deli «kučar», kočijaž, nekateri pa vajetnik. Kakor že bodi, treba bo zanj priskrbeti v muzeju primeren prostor, da ga bodo prihajajoči rodovi občudovali, kako je visoko gori, na kočijniku dremajoč, z odprtimi usti, na desno roko naslonjen, kljuboval pasjim dnevem. Posebna škoda je, da ne bo mogoče ohraniti njegovega, skoro aristokratsko ponosnega obraza, s katerim se zdaj, ko že od-mira, prebija skozi množico rdečih, zelenih, rjavih, sivih, plavih in kaj vem kakšnih še «bencinorecev». To je sicer brez dvoma boljša rasa, a brez smisla za romantiko in filozofijo njega dni.

Sevé, Kučar iz Belokranjskega je nekaj čisto drugega. Je zares več ko takale sentimentalna pravljica. Je nekaj močno starijskega in osuplo znamenitega, da o njem pišejo v učenih knjigah dolge razprave. Nad skromno vasico Podzemelj v Beli Krajini se vzpenja oblast, 220 metrov visok griček. Zares nekako kraljuje nad pokrajino. Prav ob nogah se mu privija temna Kolpa. Zar-pal je vajetnik na kozlu, konji so mu pa menda ušli. Ibi je moralo v velikem diru, kajti vsa pokrajina daleč okoli je čudovito valovita in tu pa tam so kotanje, zarasle seveda, kakor sledovi ogromnih konjskih kopit.



Prof. dr. Schmid

Kučar je ves prenešen in se tudi zmenil ni, ko mu je otipaval prihe obisti znamenit-nik, profesor dr. W. Schmid (po naše: Ku-vač!), rojak iz Gaštelj pod Kranjem. Tu je pa gospod učenjak, ki uživa v širokem sve-tu velik sloves našel železo kot zunanje do-polnito slavnemu imenu svojemu. Pa ni na-vadno železo, tudi ne kakšno staro železo, nego, če naj bom stvaren, železa sploh ni, ampak dobro ohranjene topilnice železa iz davne dobe. Tu-le bo menda najbolje, da prosto podam glavne izsledke po zapiskih v tem pogledu mnogo zaslužnega tamošnjega rojaka dr. Niko Zupaniča. Objavil jih je v «Etnologu», leta 1933.

«Nekateri zgodovinarji», tako piše med drugim, so tod iskali zgodovinsko junaško mesto Japodov (keltsko-ilirsko plemo, ki je stanovalo v starem veku na Krasu med Savo in Uno). Ogromne gomile tod okrog nujno kažejo na znameniti politično-upravni in obrtniški center. Stari Jernej Pečnik (stari-noslovec samouk, 1845—1914) je pisal, da je bilo tu v prazgodovinski dobi kraljevo mesto. Velika ogrlica, ki so jo bili tukaj iz-kopali, sestoji iz debelih, medenorumenih jantarovih jagod, je gotovo krasila poprsje kakšne ilirske princeze. Našli so tudi bro-nast meč, ki je visel v VI. ali V. stoletju pr. Kr. ob boku vojvode ali kralja.

Profesor Schmid je leta 1931. odkopal to-pilnico železa iz halstattske dobe (1000 do 600 pr. Kr.). Med drugim so tu našli rimski srebrenik iz časa republike leta 83. pr. Kr., ki ga je koval konzul C. Norbanus, pristaš diktatorja C. Maria. Kovanec je prevrtan. Leta 1933. so našli ostanke keramike z okra-

ski iz najmlajše halstattske in pozne la-tenške dobe (La-Tene, doba IV. do III. sto-letja pr. Kr. v Franciji in Vzhodni Nemčiji). Torej spadajo topilnice na Kučarju v mlaj-šo dobo I. tisočletja pr. Kr.

Topilnice, ki so okrogle do podolgaeste, so na južnem pobočju Kučarja. Tu pihajo stalno med 9. dopoldne in 2. uro popoldne zmerni vetrovi, ki so vzdrževali ogenj v to-pilnicah. Dno je z ilovico na debelo pre-pečeno. Poleg ostankov keramike in gove-jih kosti so našli tudi na kose surovega železa in žilindre. Našli so mnogo drobnega okraskaja, ki ima japonski značaj. Takratni prebivalci so se imenovali Kalopijani (Po-kupci).

Rude nahajamo med brezjem, ki se vleče v polkrogu od Zečja pri Vinici do Metlike. Tudi sosednje hrvatsko ozemlje Brajcev, prebivalcev ob srednji Kolpi, posebno okoli vasi Pravitine, je polno rdeče rude.

Najmlajša naslednica teh topilnic je bila v XIX. stoletju velika topilnica in livarna železa v Gradcu pri Črnomlju, ki jo je osonoval baron Friedau na pobudo koroškega inženjerja Homacha...

Od šolskega upravitelja Ljubiča, ki je tu-či sam strasten iskalec in desna roka pro-fesorja Schmidja, kadar pride semkaj raz-iskovat, sem zvedel, da je bila omenjena livarna zgrajena leta 1857. Iz nje je šlo žele-zo preko Zidanega mosta za francosko vojsko. Okoli leta 1888. pa je livarno od-kupila konkurenčna družba «Alpini in Mon-tagna» ter jo kratko in malo podrla. Ta-moščji most je deloma zgrajen iz temeljnih

Letalska prireditev na Sorškem polju

Škofja Loka, 10. julija.

Še tako širokopotezna reklama ne bi mogla zbuditi v naših ljudeh toliko zani-manja za letalstvo, kakršnega je dosegel letalski miting v nedeljo popoldne v Zabu-nici na Sorškem polju. Ljudje so prihitali od vseh strani; tam od zasavskih vasi in Kranja in iz vsega škofjeloškega območja so se pomikale velike skupine prebivalstva, da prisostvujejo pomembni prireditvi, prvi v našem okraju.

Sprva je kazalo, da bo potek prireditve motilo vreme, slednjic pa se je nebo le usmililo množic in prireditev je potekla v najlepšem redu. Startalo je troje vojaških letal in eno civilno. Pokazalo se je, da imamo v svoji domovini izvrstne pilote, prave junake zraka. Letalci so nad pre-sečenimi gledalci izvajali razne akrobac-ije ter želi iskreno, navdušeno in tudi za-služeno priznanje. Ob zaključku so sledile proste vožnje proti malenkostni odškodnini in je bil naval domačinov na letala, da so mogli letalci komaj ustreči vsem željam. Prireditev je bila v vsakem oziru posre-čena, zanimiva in koristna.

Kmetijsko - obrtna razstava

Ptuj, 10. julija.

V steredavnem Ptujju bo od 28. septem-bra do 6. oktobra kmetijsko-obrtna raz-stava za Slovenske gorice, Haloze ter Ptujsko polje. Pokroviteljstvo je prevzel ban-dravske banovine g. dr. Puc. Razstava bo v velikem obsegu ter nazorno prikazala vsa delovanja našega mesta in podeželja. Po-sebej bodo prirejene sadjarska in vinska razstava, lovska razstava, razstava jugoslo-venskih hranilnic itd.

Na dan otvoritve 28. septembra bo raz-stava plemenske živine, ki se bo tudi na-gradila. Čebelarstvo bo imelo svoj lastni oddelek. Ob tem času se bo za čebelarje priredil štiriidnevni čebelarški tečaj in to o vzgoji plemenskih matič, kakor tudi o raz-nih boleznih. Čebelarji, ki hočejo ta tečaj obiskati, naj nemudoma to sporoče odboru kmetijsko-obrtna razstave v Ptujju. Odziv s strani razstavljalcev je do sedaj jako po-

klud, na katerih so stali nekoč stroji. Vse do tega neslavnega konca pa so v topilnici pretopili nad 60.000 centov prazgodovinske žilindre iz Kučarja...

Mnogo take žilindre mi je pokazal tovariš Ljubič. Shranjeno ima v šoli in jo rad po-kaže. Pri izkopavanju pa od časa do časa naleti na razno starinj, ki je prava red-kost. Pokazal mi je sredi gozdiča ob poti na podnožju Kučarja mastno, črno zemljo. Brez mla je ni mogoče odprati z rok... Grobišče, kjer so sežigali mrlice?... Pred kratkim je našel dobro ohranjeno ilnato ob-likovnico, v kateri so uirvali sulice. S sanja-vo kretno je stegnil roke v valovite za-holmce v bleščečem brezju med praprotoj. Kakšne skrivnosti skriva zemlja tod? Po-nekod je pokrajina že precej raziskana, ven-dar bi dala še mnogo opravka. Saj znanst-venika opozarja s svojimi značilnimi napet-inami, ki so kakor veliki grobovi. Ze pred profesorjem Schmidom se je trudila tod okoli starinoslovka Mecklenburška in po-snela smetano.

Za letos je prof. Schmid napovedal svoj prihod v Podzemelj, ker je prepričan, da bo dognal še marsikaj zelo zanimivega. Ze-limo, da bi se mu to res posrečilo, a ob-enem, da bi nam ostale starine ohranjene, ne pa, da bi šle preko meje, ob čemer pa seveda našega zaslužnega rojaka ne zadene nobena krivda. Pač pa imamo iz najbližje preteklosti žalostne izkušnje. Videli smo, da so naše znamenitosti prodajali celo v daljno Ameriko za vsote, o katerih se nam ne bi nikoli sanjalo. V bodoče je treba naše spomenike res zaščititi in z njimi naše na-rodno bogastvo. Tuji si naj pridejo te stvari pogledat v našo prijazno deželo. AMI.

Nadaljevanje gradnje ljubljanske pravoslavne cerkve

Čudovito, kako sveže dehti perilo!

Vzemi
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

in za namakanje Zensko hvala

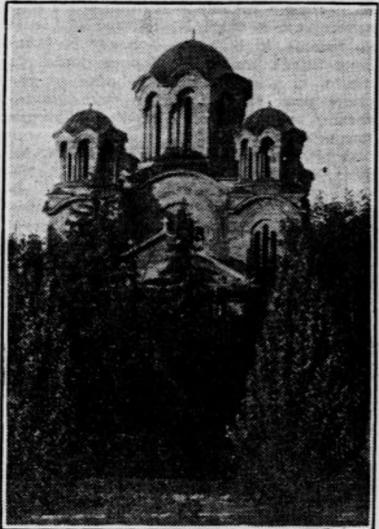


razpored učencev po številšču staršev, ka-terih dobra tretjina živi v soboški občini sami (109), 91 jih je iz ostalih krajev so-boškega sreza, 50 iz lendavskega, 25 iz lju-tomerskega, 30 iz ostalih krajev dravske banovine, 16 iz drugih banovin, 3 pa iz ino-zemstva.

V preteklem letu so prijatelji soboške gimnazije, s katerimi so vsi Prekmurci, pa tudi vsi Slovenci, zamenjivali živahno akcijo, da dobi metropola Prekmurcev ce-lo gimnazijo. Ob pričetku zaključnega šolskega leta je ravnateljstvo odredilo po-izkusni vpis v eventualni V. razred in zanj se je pripravilo 47 dijakov, kar je vsekakor izredno veliko število. O nacionalnem in kulturnem pomenu zavoda za Slovensko Krajino, za Slovenijo in vso državo nam ni treba še posebej govoriti, temveč samo želimo, da se v prekmurški metropoli čim-prej odpre tudi V. razred in da tako čim-prej zraste gimnazija v popolno srednjo šo-lo.

Nadaljevanje gradnje ljubljanske pravoslavne cerkve

Kakor nas obveščajo, se bo še to sezono nadaljevalo delo na zgradbi pravoslavne cerkve sv. bratov Cirila in Metoda v Trubarjevem parku. V kratkem se bo razpi-



sala licitacija za omet zidov in še za ne-katera druga dela. Na vseh kupolah se bo postavili prav lepi originalni križi. Na ta način se bo Ljubljana ponasala z lepo cerkvijo, zidano v zanimivem srbsko-bi-zantinsem slogu, ki je lep dokaz naše ori-ginalne narodne gradbene tvornosti.

Cerkev je kakor znano obenem spomenik hvalečnosti blagopokojnemu kralju Petru Velikemu Osvoboditelju. Zidana je s pr-stovoljnimi prispevki iz Ljubljane in vse države.

Zaključni račun soboške gimnazije

Murska Sobota, 10. julija.

Med statističnimi podatki o zaključku šolskega leta, ki jih je objavilo «Jutro» te dni, so po nezgodi izostale številke o uspe-hu šolskega leta na soboški gimnaziji. Za-vod, ki uživa v svoji borbi za izpopolnitve v celotno gimnazijo simpatije vse slovenske javnosti, pod vodstvom direktorja dr. F. Strmška prav lepo napreduje. Ob začetku šolskega leta je imela gimnazija v štirih razredih vpisanih 330 učencev, izmed ka-terih je bilo v I. 115, v IV. pa 55, ob koncu pa jih je bilo še 324. Uspešno je zaključilo leto 223 dijakov in dijakinj (69%), 14 jih je padlo, 77 pa jih bo delalo še popravne izpite. Zanimivo je, da je bilo med 324 di-jaki, 323 jugoslovanske narodnosti, nem-ške in madžarske pa nobene. Pestro šli-ko nudi dijaštvo soboške gimnazije po ve-rojzgovedi: 243 je bilo rimskih katolikov, 68 evangeličanov, 10 izraelitov in 3 pravo-slavni. O prevladujočem kmečkem znač-ju Slovenske krajine priča dejstvo, da so otroci kmečkih staršev na šoli najmočnej-je zastopani (78), nato pa slede v najmoč-nejših skupinah otroci državnih uradnikov (60), obrtnikov (52), trgovcev (34), učiteljev in profesorjev (29). Zanimiv je tudi

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čaša

prirodne Franz Josefove grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Joža Beckš:

Pozdravi z juga

Rab, v juniju.

Otok Rab ima zelo ugodno podnebje. Zima je mila in zapade le redkokdaj sneg, ki pa seveda po nekaj dneh že spet zgine. Za izredno milo klamo, ki privlači tudi v zimskih mesecih okrevance, se mora otok Rab zahvaliti Kamenjaku (Tigna-rossi), gor-ski venigi z ne preveliko vzpetino, ki kakor od prirode postavljeni zid varuje otok pred hladnimi in suhim vetrovi.

Izmed drugih dalmatinskih otokov ima Rab še največ padavin. Pa tudi s številno vrelecev žive vode prednjači pred vsemi dru-gimi. Flora mu je več ali manj tropična. Iz-vrstno uspevajo vinska trta, smokve in olj-ka, dočim sadnega drevja ni v obilju. Po celem otoku je razširjena rumena cvetlica s posebnim vonjem, ki ji domačini pravijo «bernestra». Hrvatskega naziva nisem mo-gel izslediti.

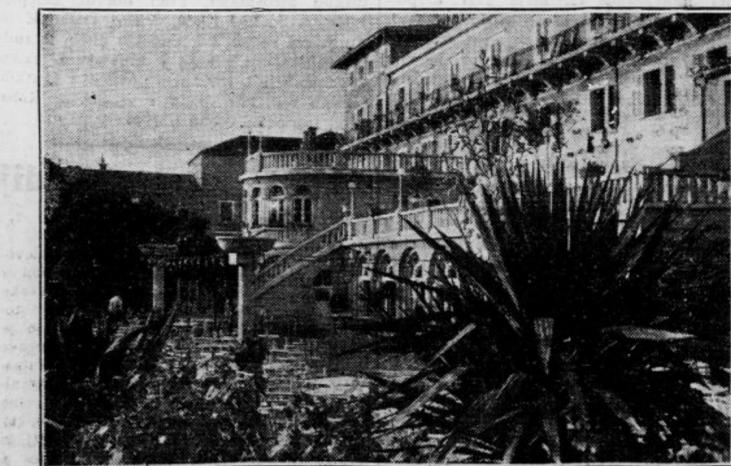
Stoletna agava na otoku ni nič redkega. Na obali pod mestnim zidovjem odnosno nekdanjimi okopi jih je baš te dni nekaj v najlepšem cvetju. Cvetno steblo preseza često dolžino treh ali še več metrov. Ko cvet ovane, se tudi rastlina sama posuš-jejo.

Otok Rab obkrožajo številni zalivi in pol-otoki. Večji in manjši. Skoro vsak zaliv po-meni posebno izletno točko s prirodnim kopalščem, ki se ga tuji kaj radi posluž-jejo.

V zalivu polotoka Lóparja se na pri-mer peščeno kopalšče s plitvo vodo vleče nekaj kilometrov v dolžino, tako da večje

ladje v pristanišču enakega imena niti pri-stajati ne morejo.

Prebivalstvo otoka Raba se bavi največ s poljedelstvom in ribarstvom, ono v mestu pa s trgovino in obrtjo. Če se bo Rab še dalje razvijal v svetovno morskopalšče, bo porasla tudi davčna moč meščanov. Saj je hotelov v mestu že zdaj čez potrebo. Le



Rab, hotel »Raba«

škoda, da je letošnji poset tujcev zaradi previsokih cen manj povoljen in da odha-jajo, kakor se čuje, rajši v sosednjo Italijo.

Posebno izrazite narodne nošnje med do-mačini nisem opazil. Meščani se pač nosijo tako kakor povsod drugje v srednji Evropi, pri seljakih pa so v navadi črna čepica, iz domače volne ukrojene črne hlače z jopi-čem in platenke opanke.

Zenska obleka je najrazličnejših barv. Črno nosijo samo vdove in sirote. Vse pa

imajo kratke in zaprte oprsnike, tako ime-novane župice, široka kratka krila in v na-rodnih motivih vezene srajce z nabranimi, širokimi rokavi. Za okras nosijo zlasti de-kleta okoli vratu niz velikih rdečih koral.

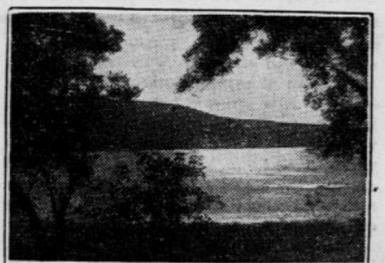
Meščanke si seveda dadó striči lase v bubi-frizure, ženske izven mesta pa si sple-tajo kite v kaj ljubke opletke okoli glave, ki zelo spominjajo na nekdanje Gretke...

Prvi prebivalci otoka Raba (Arbe, Arbia) so bili v najstarejši dobi ilirski Ljubani, Umbri, Etruski, Kelti in Grki. Prvi Slovani so se naselili na otoku v VII. stoletju. Šele od tedaj dalje govore stare listine o otoku Rabu.

Kakor vsi otoki Jadranskega morja, je tudi Rab v teku stoletij videl različne go-spodarje. Za Grki so došli Rimljani, ki so zasedli vse južne otoke do Ise (Vis) in nato navalili na Ilire, ki so bili gospodarji severnih otokov. Rimsko gospodarstvo je trajalo nekako do l. 600. po Kristu.

Mesto Rab hrani na to dobo mnogo spom-inov. Na katedrali in tudi na drugih cerkvah je vzdramih več plošč z vklesanimi napis. Prav tako je bil gradbeni material starih rimskih zgradb porabljen pri različ-nih poznejših stavbah. Ker ta material je iz belega kristalnega apnenca kakršnega na otoku Rabu ni najti. Domnevno so se nase-lili prvi kristjani na otoku že v prvi polo-vici IX. stoletja. To svedoči sv. Atanazij Aleksandrijski, ki veli, da so se cerkvene-ga zborja v Sardikii (l. 343. in 344.) udeležili tudi dalmatinski škofje.

Dvoje selitev narodov sta povzročila na-



Lopar

vala Hunov in Avarov z Bolgari, ki so po-tisnili vse vzhodne narode proti zapadu. Dalmacija je bila tedaj edina zemlja, ki je še ohranila rimsko oblast. Šele l. 493. pod-jarjni Dalmacijjo gostil kralj Teodorik (493.—526.), ki je vladal nad celo Italijo, Dalmacijo in Panonijo. Za njegove vlade je bilo v teh deželah pravo blagostanje. Po-pravljalo so se stare ceste, gradili novi vo-dovodi in nove cerkve.

Povratak boljših časov je zganiš solin-skega (Salona) škofa Honorija, da sezone kot metropolit dalmatinski škof vseh osta-lih dalmatinskih mest dvakrat na pokrajins-ki cerkveni koncil v Solin. Med temi škofi je bil v teh deželah pravo blagostanje. Po-pravljalo so se stare ceste, gradili novi vo-dovodi in nove cerkve.

Na področju stare Dalmacije so živeli Slovani nad eno stoletje. Ves ta čas so se jim skušali približati rimski papeži. Zlasti papež Ivan IV. po rodu Dalmatincec, je sku-

Domače vesti

★ Obiek rumunsega učenjaka. V Zagreb je prišel ugledni rumunski slavist, ki se mnogo bavi s erohrvatsko književnostjo. dr. Anton B. Balota profesor vojne akademije v Bukureštu. Prof. Balota je star komaj 34 let, a je avtor pomembnih monografij iz komparativne slovenske filologije. Znan je tudi kot albanolog. V Zagrebu bo obiskal vse znanstvene in kulturne ustanove, da bi si nabral podatke in pripomočke za nova svoja dela.

★ Zdravstveni šef iz Bombaja na obisku v Jugoslaviji. Zagrebški higienski zavod in šola narodnega zdravja je obiskal dr. Dabholkar, šef zdravstvene službe v indijski provinci, ki ima preko 23 milijonov prebivalcev in mesto Bombay za svoje središče. Ugledni znanstvenik se je podal na daljše potovanje po Evropi zaradi študija organizacije zdravstvene službe. Higienski zavod in razne zdravstvene službe, Higienski zavod in razne druge zdravstvene ustanove mu je razkazal direktor zavoda dr. Borčić. Indijski gost je obiskal tudi zdravstvene ustanove zagrebske okolice, potem pa je odpotoval v Osijek in Vukovar. Več dni je zdravstvene ustanove mu je razkazal direktor zavoda dr. Borčić. Inse bo mudil tudi v Beogradu.

★ Zračna proga Zemun—Črno morje. Prvič je letos uvedena kombinirana redna potniška in poštna zračna proga Zemun—Sofija—Črno morje. Vsak torko popoldne bo startalo letalo v Zemunu na prihodno letala iz Zagreba ter odletelo v Sofijo. Iz Zagreba bo tako moroče v štiri urah efektivnega leta doseči Sofijo za ceno 1.090 Din. Zanimivo je tudi to, da se lahko z zemunskega letališča v 24 urah po zračni poti, ki jo vzdržujejo naši, češki, francoski, angleški, rumunski in nemški avioni, pride do Črnega, Egejskega in Sredozemskega morja ter do La Mancha med Severnim morjem in Atlantskim oceanom.

★ Službeni list dravske banovine od 10. t. m. ima med drugim odredbo in pojasnilo o tečaju 7 odstotnega stabilizacijskega posojila v zlatu iz leta 1931 ter odredbo o znižanju obrestne mere za hranilne vloge pri Državni hipotekarni banki. Sledijo razne mednarodne konvencije ter ukaza o sklicanju Narodne skupščine in senata.

Avtobusno podjetje, ki obratuje na progi Novo mesto—Kriško, sporoča javnosti, da ukine na progi vožnjo ob nedeljah in praznikih. Avtobus, ki odhaja iz Kriškega ob 16.45, prihaja v Novo mesto 18.25 in odhaja iz Novega mesta 4.45, prihaja v Kriško 6.14, izostane vsled premale frekvence. Ostali vozni red pa ostane neizpremenjen.

★ Železniškim upokojencem in vdovam. Zaradi druge vloge za rezijsko vožnjo v tekočem letu, naj se vsak zgledni pri svoji najbližji železniški postaji z vsemi železniškimi legitimacijami. Ljubljanski člani društva naj se zgledajo v računski pisarni na glavnem kolodvoru od 16. t. m. naprej, na Gorenjskem kolodvoru pa se lahko zgledajo takoj.

★ Vežbe pontonskega bataljona se bodo do konca oktobra vršile pri Ptujju na prostoru med obema mostoma ter do 500 m nižje železniškega mosta. Obveščajo se vsi splavarji in drugi, da je na tem prostoru prepovedana vsaka plova po Dravi. Prepoved velja za julij dnevo od 6. do 12. in od 15. do 20. ure Od 12. do 15. ure je plova prosta. Avgusta do konca oktobra pa je zabranjena vsaka plova od 6. do 20. ure. Straža bo postavljena na 1.500 m nad mostom na desnem bregu Drave in bo imela rdečo-belo signalno ploščo. Splavarji in drugi, ki se bavijo s plovo, morajo ob tem znamenju prirediti najmanj na 200 m. Od 1. avgusta naprej se bodo vršile tudi nočne vežbe in je na tem prostoru od 9. zvečer do 2. jutraj prepovedan vsak promet. Ob nedeljah se vežbe ne bodo vršile in je plova prosta ves dan. Kdor ne bo vpošteval teh opozoril, bo sam odgovarjal za nesrečo ali škodo.

★ Primer nizke cene delovnih moči. V Slavoniji, kjer so poljska dela v polnem teku, je mnogo brezposelnih delavcev prišlo do zaslužka. Delavci, ki okopavajo koruzo, prekopavajo vrtove, žanjejo pšenico ali pa kosijo, zaslužijo na dan brez hrane po 12 Din. s hrano pa po 7-9 Din. Dinarji pri raznih podjetnikih so na boljšem, ker zaslužijo na dan do 20 Din. Na velikih pristanah zaslužijo delavci, ki ves dan sekajo drva, po 10 do

12 Din s prehrano, brez hrane pa ponekod do 20 Din. Perice na velikih posevstvih zaslužijo na dan s hrano po 15 do 18 Din.

★ Mednarodna razstava čiatokrvinih psob bo združena s prirreditvijo IV. Mariborskega tedna in se bo vršila 3. in 4. avgusta v Mariboru. Razstava bo pod poveljstvom Jugoslovenske kinološke zveze in Mednarodne kinološke zveze ter je za zmagovalca razpisan častni naslov »Jugoslovenski zmagovalac-Maribor 1935« Pojasnila in prijave za to mednarodno razstavo se dobe pri Jugoslovenski kinološki zvezi v Ljubljani, Cesta v Rožno dolino 36.

SOLNČNE OPEKLINE

Zdravi najsigurneje KAMILA KREMA in olje. Za solnčenje nepreokljivo.

★ Arheološke zanimivosti Siska si je ogledal na dni svetovno znani arheolog dr. Gerhard Bersa iz Mainz v spremstvu ravnatelja zagrebskega arheološkega muzeja. Arheološke najdbe iz Siska in Petrinje je ugledni znanstvenik ocenil kot zelo važne ter objavil, da se bo bavil z njimi v daljši razpravi.

★ O hibah Dubrovnika se je po Hstih razvila občirna debata zaradi nedavnega izgreda, ko so na trgu neki nahujskani kmetje s krompirjem in paradizniki obmetavali neko letoviščarko, ki se jim je zdelo nepristojno oblečena. Listi naglašajo, da opozarjajo takl dogodki na velike hibe Dubrovnika, ki volja za središče našega turizma in ki je mnogokrat tudi sedež mednarodnih prireditelj. Navedeno je popolno pomanjkanje potrebnega pouka med ljudstvom o običajih, ki vladajo v vseh velikih kopališčih. Posebno hibo pa predstavlja tudi pomanjkljiva redarska služba. Policijski aparat, ki skrbi za varnost in red v mestu in v obeh predmestjih, šteje samo 12 ljudi in imata od teh baje samo 2 najpotrebnejšo kvalifikacijo. Ni pa med njimi niti enega, ki bi odgovarjal reprezentativnim zahtevam turističnega središča. Vsak čas se vidi na ulicah mesta in predmestja, kako se redarji samo z rokami in raznimi znaki sporazumevajo s tujci. Ni namreč niti enega redarja, ki bi bil vajaz za silo večje kakega tujeja jezika. Splošno se opaža, da mesto, ki ima milijonske dohodeke od tujkega prometa, ne poseveča primerne pozornosti viru velikih dohodkov in svojo mu ugledu.

★ Preprečena železniška nesreča. Na železniški tir med postajama Velika Nedelja in Osluševci so te dni neznanim obojestrni ali zločinčni položili velik železniški prag. Prav lahko bi se bil zaradi tega iztiril brozavik, ki vozi po tej progi ob 2. jutraj. Strojvodja zapreke ni opazil in je stroj vlekla prag pred seboj vobrlih 700 m. Šele pri cestnem prelazu je bil prag vržen s tira, kar je bila velika sreča.

★ Velika škoda od toče v bjelovarski okolici. Med zadnjimi nevihtami je toča v bjelovarski okolici stolkla vse nasade na velikem področju. Tudi žito je uničeno za 50 odstotkov. Agronomi iz Čazme so po naročilu sreekega poglavarstva cenili škodo in stavili tudi predlog denarne pomoči, ki jo bo najbolj okodovanim kmetovalcem implačala banka uprava.

★ Arcaicije nevarne zločinske tolpe. Orožniki iz Kruševca so zajeli 11 članov nevarne zločinske tolpe, ki je že nekaj let z vlemi in tatvinami razburjala široko okolico Kruševca. Tretenika in Aleksandra d'rova. Po erečnem naključju je orožnikom padel v roke sam vodja tolpe, ki je potem izdal svoje tovaršice. Našli so veliko skladišče ukradenega blaga, ki predstavlja vrednost nad 100.000 Din. Mnogo svojega plena pa so zločinci spretno razprodali in je bil med njihovi pomočniki pri takih kupčijah tudi blagajnik občine v Omašnici.

★ Proslava 100-letnice rojstva skladatelja Davorina Jenka se pripravila v Dvorjahu pri Cerkljah. Lastnica sedanjega Jenkovega posestva v Dvorjahu je pripravila dostojen spomenik na mestu skladateljeve rojstne hiše. Postavila je lično betonsko ograjo z vzdanimi okni in vrati tojstne hiše skladatelja. V ograji bo mal vrtilč z betonskim stebrom in napisil v spomin skladatelja, ki se je rodil 11. oktobra 1833. Ker je delo ekoraj že dovršeno, bo blagoslovitev spomenika v nedeljo 18. avgusta popoldne. Program proslave bo pravočasno objavljen.

★ Naš Vale, 29. številka, je pravkar izšel s pestro vsebino in številnimi slikami. Zanimivo je poročilo »Po Abesiniji«. Prav tako bo zanimal bralce članek »Gledanje v daljavo«, ki razpravlja o važnem vprašanju naših dni. Dalje prinaša »Naš Vale humoresko Vinka Bitenca« Poglavlje o ljubljani in začetek obsežne novele Rudolfa Kresala »Razbojnik Celestina«. Stalna tehnična in modna rubrika dopolnjujeta pestro vsebino. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš Vale, Ljubljana, naj vam pošljejo brezplačno na ogled eno številko.

★ Obledje obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u— Izročitev diplome častnega meščanstva g. Josipu Turku. Danes ob 17. bo izročil predsednik mestne občine ljubljanske g. dr. Vladimir Ravnhar - pred sejo mestnega sveta - diplomu častnega meščanstva mesta Ljubljane članu mestnega sveta g. Josipu Turku, zaslužnemu gasilskemu, sokolskemu in komunalnemu delavcu.

u— Okrajna organizacija JNS za dvorski okraj (9. in 10. volišče) ima svoj III. letni redni občni zbor danes 11. t. m. ob 8. zvečer v gostilni pri Birku, Borštnikov trg 2. Na dnevnem redu so poročila odbora in nadzorstva, poročilo o političnem položaju, volitve odbora in delegatov za sresko skupščino, predlogi o članarini in slučajnosti. Odbor vabi člane k polnoštevilni udeležbi.

u— Šentjakobsko pevsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo 14. t. m. ob 16. na letnem telovadišču Sokola IV. Ljubljana ob Dolenjski cesti — vrtno veselico, združeno s plesom, srečolovom, volitvijo kraljice rož, s pevskim nastopom, na katero vabimo vse dobrotnike, prijatelje in članstvo društva. Sodeluje priznana godba »Slogec«.

Za solnčenje uporabljajte samo NIGGEROL, drogerija Gregorič, Ljubljana

u— Petnajsta obletnica požiga Narodnega doma v Trstu je naslov predavanja, ki se bo vrilo pod okriljem društva »Tabor« drevi ob pol v kemični predavalnici na realki (Vegova ul.). Predava akademik g. Vladimir Obad, Braška društva in občinstvo se na predavanje vjudno vabi. Vstop prost.

u— Praznik v Orožnovi koči na črni prsti bo v nedeljo 14. t. m. Ta planinska postojanka stoji že 40 let in se bodo v nedeljo planinci v velikem številu spominjali njenega jubileja. Dopoldne ob 11. bo pred kočjo sv. maša, potem slavostni govor in ljudska zabava s petjem in godbo. Prva skupina udeležencev se odpelje v soboto popoldne in naj se udeleženci pravočasno javijo v društveni pisarni SPD, kjer dobijo vsa navodila.

u— Naraščaj Sokola I. Tabor priredi v mesecu avgustu pod vodstvom svojega vodnika letovanje v Adlešičih. Ker je večina zelo revnih staršev, prosimo brate in sokolstvu naklonjeno občinstvo, da podpre naše težnje in omogoči s primerno denarno podporo ali z živili (riž, slive, moka i. t. d.) tudi revnim enomesečni oddih ob topli Kolpi. Darila sprejema pisarna Sokola I. na Taboru dnevo od 18. do 20. ali vodstvo naraščaja.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4, 7 in 9 1/4 uri

HANS ALBERS

v filmu

Kdo je morilec

u— Ponavljalni tečaj za srednješolce, ki ga vodijo starejši ljubljanski profesorji, ima svoje učne prostore na osnovni šoli na Ledini in ni v nobeni zvezi s tečajem na šentjakobski šoli.

u— Klub Primorok. Vse članice pozivljamo, da se udeležijo današnjega predavanja ob 15-letnici požiga Narodnega doma ob pol 9. zvečer v realki, Vegova ulica. — Predsednica.

u— Društvo »Skrb za mladino«, pod predsedstvom Miroslava Urbasa priredi kot vsako leto tudi letos letovanje za revno deca. Otroci se odpeljejo pod skrbnim vodstvom 15. t. m. na Visoko v Poljanski dolini. Zelimo jim, da bi se vrnili tako zadovoljni kakor dosedaj še vsako leto.

u— Sočanli Bratsko društvo »Tabor« vas vabi k predavanju, ki ga priredi ob priki 15. obletnice požiga Narodnega doma v Trstu. Predaval bo akademik g. Vladko Obad v kemični predavalnici na realki drevi ob 1/4 9 uri.

PREDNO GRESTE NA POČITNICE

pridite po fotoaparata, katerega Vam posodimo gratis ter Vam damo vsa potrebna navodila, kako morate fotografirati, da prinesete na Vaših filmih res lepe spomine.

Foto Tourist — Lojze Šmuc, Aleksandrova cesta 8.
Na zalogi vedno sveži filmi.

u— Izlet z motornim čolnom po Ljubljani. V nedeljo 14. t. m. priredi mornarska sekcija JS v Ljubljani izlet z motornim čolnom v Preserje. Odhod iz Ljubljane ob 7. jutraj, povratek ob 6. zvečer. Pohiitte s prijavitelji. Za 10 dinarjev bo poskrbljeno za godbo, zabavo, kopanje in izlet na Zalestno goro, seveda v omejenem številu. Prijave sprejema pisarna JS, Tyrševa cesta 1 a/IV.

u— Za mestni muzej je podaril g. Anton Daniš dve sliki svojedobnega »Malega gledališča«, ki je delovalo pod vodstvom g. Danila.

u— Posojilo mestne občine. Mestna občina ljubljanska je pred meseci najela pri Državni hipotekarni banki posojilo 2.500.000 Din, za premostitev municijskih skladišč, ki je bilo sedaj vključeno na nekdanjo Gestrinovo hišo na Poljanskem nasipu in na rdečo hišo na Poljanski cesti. Obe hiši sta bili došlej bremen prosti. Hiša št. 19 na Poljanskem nasipu je bila last pisatelja Frana Gestrina, ki je umrl 15. avgusta 1893 ter jo zapustil Pisateljskemu podpornemu društvu v Ljubljani. Hišo je do 20. januarja 1904 kupila mestna občina. Hiša št. 15 na Poljanski cesti je bila od 1. 1859. najprelast Augusta Winklerja, pozneje Hermana Kranza in 5. avgusta 1916. jo je kupila mestna občina od Emme Petritz—Kranz ter tam po vojni postavila veliko rdečo hišo.

u— Prodaja zarubljenih predmetov. V soboto 13. t. m. bo od pol 9. dalje davčna uprava za mesto v Ljubljani prodajala zarubljene predmete v baraki na Jegličevi c. št. 10. Na prodaj bodo voz, kočija, aparat za trajno kodranje, lovska puška, kovinatni sodi, itd.

u— Za avtobusni izlet v Dolomite od 27. do 30. t. m. je zadnji dan prijave 18. t. m. pri »Putniku« v Ljubljani. Cena izleta, t. j. vožnje in prehrane je Din. 1.385.— Pot pelje preko Trbiža v Cortina d'Ampezzo, dalje v Merano, Bordoine ob Gardskem jezeru in se konča v Benetkah z ogledom Tizianove razstave.

u— Kup zlatine za 12 Din. Brezposelni brivec Silvo, ki je bil že izgnan iz Ljubljane, se je izveščal za razpečevalca ukradenega blaga. Ko so ga spet enkrat aretirali, so našli pri njem sicer samo železno uro, o kateri je trdil, da jo je našel na ulici, doglano pa ee je, da je nekaj dni poprej prodal po Ljubljani razno

zlatino. Na prodaj je imel žensko ovratno verzičo s obeskom, ki predstavlja golobčka, zlato uro in zlat poročni prstan. Naposled je priznal, da je vse to kupil od nekoga svojega znanca na 12 Din. Lastniki zaplenjene zlatnine dobe vse informacije na policijski upravi v sobi št. 24.

u— Putnikovi avtobusni izleti 21. t. m. Logarstva dolina 95.— Din, Plitvička jezera—Crikvenica 455.— Din, Opatica Din 165.— Prijave do 18. t. m. pri »Putniku«.

Iz Celja

u— Društvo kmečkih fantov in deklet v Škofji vasi priredi v nedeljo 14. t. m. v Arčlunu pri Voljniku tekmo žanjic. Prirednja bo tudi kolesarska dirka s startom pri Vrečkovi gostilni.

u— Okoliška občina pošlje danes 8 dekčkov za 28 dni na letovanje k Sv. Martinu na Pohorje. Ker je banska uprava znatno reducirala zadevno postavko v občinskem proračunu, občina ne more poslati še več otrok na oddih.

u— Pred ustavitvijo del na Sušnici. Okoliška občina izvršuje regulacijska dela na potoku Sušnici. Ker pa niso prispeli nadaljni prispevki iz bednostnega sklada, bo morala občina najbrže delo prekiniti. V tem primeru bo ostalo spet nad 100 oseb brez posla.

u— Smrt nadarjenega dijaka. Včeraj je umrl v Celju 17 letni dijak 6. razreda realke, Milan Rus, sin državnega tožila g. dr. Davorina Rusa v Novem mestu. Dijak je bil bolan že dve leti. Bil je simpatičen mladenič ter nadarjen in marljiv dijak. Pogreb bo jutri ob 17. na mestnem pokopališču. Pokojniku blag spomin, težko prizadeti rodbini iskreno sožalje.

u— Po nesreči je s kromop poparil otroka. V torko je posestnik Pecko v Vrblju pri Zalcu po nesreči polil svojo 9 letno hčerko Angelo s kromop po obrazu. Deklica je dobila hude opekline. Zdravi se v celjski bolnišnici.

u— Lizol je pila na ulici. V torko zvečer je prišla v Kocenovo ulico 33 letna brezposelna natakarka Josipina R. iz Nove vasi pri Celju, nastavila stekleničko lizola na usta in napravila nekaj požirkov. Kmalu so prispeli reševalci, ki so zastrupljeno prepeljali z avtomobilom v bolnišnico, kjer so ji izprali želodec.

u— Spet vliom. Pred kratkim sta bila izveščena zaporedoma dva vlioma v trgovino g. Šumra poleg magistrata, v nedeljo pa vliom v sobo nad neko gostilno na Kerkovi cesti. Pomoči od torka na sredo pa je nekdo odpril izložena okna trgovke Pugračičeve na Glavnem trgu ter odnesel za 1.280 Din blaga. Zvečer so bili pozabili zakleniti zastor na izloženem oknu in je vliomec to spretno izkoristil.

u— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 ruski večer »Gospoda Golovljevi« in zvočni tednik.

Iz Maribora

u— Maša zadužnica za padle koroške Slovence bo pri lepem vremenu 14. t. m. ob 10. pri Urbanu. Zbirališče ob 6. na Glavnem trgu in križišču Koroščeve in Vrbanove ulice. »Poštni rog« in klub koroških Slovencev pozivata k udeležbi.

u— V krasnem številu so se odpeljali včeraj dopoldne mariborski Sokoli s župništno starostjo dr. M. Goriškom na čelu na sofijske slavnostne dneve.

u— Studenška mladina pod prapori P. J.S. Podmilske deklisike in deške šole v Studencih sta dobila svoj prapor. Prvega je kumovala ga. Jakličeva, drugemu ga. Rantaševa. Blagoslovitev in razvijte prapora je bilo v Sokolskem domu. Obilastni odbor JS je zastopal g. Pirc. Po silkovitem sporodu s petjem in deklamacijami je spregovoril župan Alojzij Kaloh, ki je v toplih besedah spodbujal mladino k ljubezni do morja in domovine.

u— Mariborski dom v Bakru je zaživel. Ptujška mladec je spodaj in radki »Škrjančki«, potem je sedela mariborska mladež. Tudi od drugos go napovedani mladi gostje.

u— Opozorilo sadnim izvoznikom na sadnih trgovci! Pred kratkim je bilo ustanovljeno v Mariboru pod imenom Udruženje sadnih izvoznikov dravske banovine društvo, katerega članstvo je prostovoljno. V evrbo preprečenja eventualne zamenjave se opozarja, da obstaja za dravske banovine »Udruženje sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev« s sedežem v Mariboru, ki je bilo osnovano še leta

grad I. (462), Subotica (315), in Beograd II. (115).

Na letošnjem kongresu, ki bo danes zaključen, se bodo bavili v prvi vrsti o ustanovitvi posebne tehnične skupine v okviru državnih nameščencev ter z avtomatičnim napredovanjem in previdbo strojevodij in brodarjev v to skupino. Razpravljaj pa bodo tudi o ocenah, o kazni, o oddaji zemljišč ob prosti ter o povrnitvi prispevkov, plačanih za nabavljane zadruge. Govorilo se bo tudi o podpor-nem, posmrtnem in bolniškim fondu. Informativno se bo razmotrivalo vprašanje ustanovitve federativne unije združenj s enakimi smernicami v slovenskih državah. Manifestirana bo pripravljenost odelovanja v splošni železničarski organizaciji.

Zvočni kino Dvor

Telefon 27-30

Samo še danes!

ob 4, 7 in 9 uri

Ana May Wong

v filmu

SONG

Parterni sedeži po 3.50 Din

Vsak dan nov spored

šal na dalmatinskem primorju in otokih uvesti carsko oblast s cerkveno hierarhijo, kar pa mu ni uspelo. Posrečilo pa se je izvesti v XIII. stoletju bizantinskim carjem, ki so postavili pridobljeno provinco na povsem nove politične temelje. Sledile so nato vojne s Karlom Velikim, na kar so bila dalmatinska mesta z otoki po miru, sklenjenem v Achenu (822.) do konca IX. stoletja od svojega zaledja docela odcepljena.

Šele bizantinski car Vasilij I. (867—886.), ki je podjarmil Srbe in nato prisilil Hrvate, da so priznali njegovo suverenstvo, je Dalmacijo zopet spojil s Hrvatsko pod utemeljiteljem hrvatskega kraljestva kraljem Tomislavom.

V prvi polovici IX. stoletja je navalila na Hrvate v Jadranskem morju beneška republika in so pod njeno nadvlado ostali vse do leta 1050.

Nastopila je nato doba kraljev Krešimira III. in IV., ki sta Dalmacijo ponovno izvajala iz rok beneških dožev, nakar jo je za kratek čas (1076.—1083.) ponovno podjarmil lev sv. Marka.

Čim je z Damitrijem Zvonimirov izumrla hrvatska kraljevska dinastija, so zasedli prestol hrvatskih kraljev ogrski Arpadovci (kralji Koloman, Bela III. in IV.) ki so menjaje z Benečani vladali nad Dalmacijo do Ljudevita Anžuvina. Ta jo je ohranil Hrvatom do svoje smrti (1382.). Po njegovi smrti so se v Dalmaciji pojavili razni tekmeči za njegov prestol. Uveljavil pa se je slednjič kralj Ladislav (1403.), ki je leta 1409. prodal Dalmacijo republikli sv. Mar-ka za 100.000 zlatnikov.

Leta 1409. je bil zaključen najslavnejši del zgodovine Raba. Ves ta del zgodovine, ki je trajal nekaj stoletij, je preživljal Rab kot samostojna občina z lastno ustavo.

Bizantinski carji, hrvatski vladarji, hrvatsko-ogrski kralji in beneški doži so izvrševali nad njim in nad vsemi drugimi dalmatinskimi mesti samo nekaka suverenska prava.

Tako so mu potrjevali kneze, ki so od njih prejemali različne davčine itd. Izvoljeni in od suverena potrjeni knez je vršil z drugim potrebnim mestnim urad-ništvom službo leto dni.

Knez je imel svojega vikarija, ki ga je za njegove odsotnosti službeno nadomeščal, slednji pa svojega kancelarja.

Občinsko upravo je pod predsedstvom kneza vodil poseben odbor, ki se je na poziv kneza sestajal k rednim skupščinam.

Rab je imel tudi dva do tri sodnike, ki so delili prebivalcem pravico in nadomeščali knezovega vikarija, kadar je bil odsoten.

Poglavar cerkvene oblasti je bil biskup, ki mu je stalo ob strani dvanajst kanonikov.

Poleg teh je opravljalo cerkveno službo v rabski stolnici še šest monsignorov in šest dijakonov. Ti so vršili dušebrižništvo v mestu in na otoku, za kar so uživali stalne cerkvene beneficije in del cerkvene desetine.

Pokrovitelj mesta in otoka Raba je še danes sv. Krištofor (Krištof). Praviijo, da so njegove relikvije 9. maja 1075. na čudežen način zavrnile Normane, ki so oblegali Rab s kopnega in z vode

Od 1409 do 1797 je bil Rab stalno pod nadvlado republike sv. Marka. V XV., XVI. in XVII. stoletju so imeli Benečani mnogo neprijetnosti s Turki, ki so preko Bosne, Ogrske in Hrvatske redno ogrožali tudi njihovo posest. Rab je sprejemal tiste čase veliko število beguncev, ki so izdatno pomnožili od kuge (1449. in 1456.) razredčeno prebivalstvo.

Sledile so nato še krvave borbe s Uskoki, dokler Serenissima 12. maja 1797. ni popolnoma propadla in z vso svojo posestjo v Italiji, Istri in Dalmaciji. po miru, sklenjenem v Campoformiu, bila priključena Avstriji. Zadnji od Benečanov potrjeni rabski knez je bil Ivan Venier, ki je od njega 1. julija 1797. prevzela vso oblast Avstrija.

V vojni z Napoleonom je Avstrija celo Dalmacija, in z njo tudi Rab l. 1809. zopet izgubila, a 2. septembra 1813. po Napoleonovem porazu v Rusiji ponovno pridobila. Za ministrovanja avstrijskega Metternicha je Rab izgubil svojo škofijo. Od tedaj dalje (13. VI. 1828.) pripada krškemu škofu. Zadnji biskup rabski je bil Ivan Peter Galcinja (+ 27. XII. 1823.).

Za časa Metternichovega centralističnogermanizatornega absolutizma so poleg avstrijskih narodov tudi Hrvatje jeli dvigati glave. Proglasitve ustavne svobode in manifestesa cesarja Ferdinanda I s dne 15. marca

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! »Bran-i-bora« se briga zanje. Pristopajte!

1848. so Rabljani proslavljali tri dni. Dasi je bila komaj dovoljena ustavna svoboda za strahovlade ministra Bacha predhodno zopet ukinjena, je njen povratek cesar Fran Josip I. s proglasom od 15. julija 1859. in 5. marca 1860. vendarle zopet objavil.

Ce še omenimo, da je bilo po dolgotrajnih zagriženih borbah med narodno in avtonomaško stranko, v katere so posegali biskup Strossmajer, Fran Borelli, Stjepan Ivičević, Mihael Klajč, Vicko Trifković in drugi, pri večini dalmatinskih občin in tudi pri rabki uradovanje v hrvatskem jeziku uvedeno šele l. 1897, sem povedal v kratkih obrisih vse, kar spada v zgodovino Raba pred svetovno vojno l. 1914.

Skupščina strojevodij in brodarjev

Kongres združenja železniških strojevodij in strojničkov-brodarjev se je pričel v sredo v Beogradu. Delegacija iz dravske banovine je odpotovala na kongres v torko popoldne z brzovlakom in vodil jo je predsednik ljubljanske oblastne uprave g. Klembas Drago. Strojvodska organizacija je vzorno razvita stanovska organizacija, ki obsega vse ozemlje kraljevine in je včlanjenih v njej 2.377 članov, tj. 98 odstotkov vseh državnih strojevodij in strojničkov-brodarjev. Združenje šteje 6 oblastnih uprav. V ljubljanski upravi je organiziranih 361 članov. Od ostalih uprav je najmočnejša zagrebska, ki šteje 591 članov, sledijo pa B. Sava, Javor (648), Beo-

1932. na podlagi § 267. občinskega zakona. To Udruženje je odina prisilna organizacija, obvezna za vse sadne izvoznike in sadne trgovce v dravski banovini in edina upravičena zastopati interese sadnih izvoznikov in sadnih trgovcev pri oblastvih. Pisarna udruženja se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. 8-I. Tel. 28-48.

a— Na razstavišču Maribor, tedna je bil večeraj sestanek zastopnikov M. T. in industrije v svrhu razdelitve prostorov za letošnje industrijske razstave, ki se je udeležilo vse industrijske panoge.

a— Na mariborskem knjižnem trgu je izšla knjižica prof. A. Ovna »Kratki pri Savici« kot prvi zvezek »Belokranjske knjižnice«.

a— Na občnem zboru »Ognja«, ki se je vršil te dni, je bil po večini izvoljen dosedanjí odbor. Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo v pretekli poslovni dobi upepeljenih pet umrlih članov, od postanka društva pa je bilo izvršenih 15 upepelitev.

a— Nabori bodo od 24. do 27. t. m. za vojaške obvezance, pristojne v Maribor in rojene v letih od 1908 do 1915 in sicer v Gambrinovi dvorani s pričetkom ob sedmih zjutraj.

a— 1171 let staro stanovališče. Stari zidani kamen z letnico 1764 so našli na dvorišču Stibberjeve hiše v Vetrinjski ulici. O redki najdbi je obveščen arhivar prof. Baš.

a— Uradne ure na sodišču so za časa sodnih počitnic od 7. do pol 14, za stranke od 8. do 12.

a— Strela je udarila v gospodarsko poslopje Josipa Mlakerja, po domače Goleža na Ponikvi. Razen poslopja so zgoreli vsi gospodarski stroji, pač pa se je posrečilo rešiti živino. Očeževim je strela uničila gospodarsko poslopje že leta 1926.

a— Na podstrežju oboesnega so našli v Trstenjakovi 5 brezposelnega delavca Josipa Smigoca, starega 55 let.

Sport

Nedeljsko ligino kolo

Prilagodno nedeljno je zasledba v ligi kompletna. Na sporedu je pet tekem in sicer: v Beogradu BSK-Slavija S., obenem se igra v Beogradu tudi Jugoslavija - Concordia, v Splitu Hajduk - BASK, v Zagrebu derby Hašk - Gradjanski, v Ljubljani Primorje - Slavija O.

S to nedeljo se pričena serija nedelj, ko bodo črno - beli nastopali na svojem igrišču. Slediti bodo kot gostje Hašk, Jugoslavija in Gradjanski.

Prvo srečanje je torej z osižeško Slavijo. Gotovo niso osižečani protivnik, ki bi ga bilo podcenjevati, vsekakor pa so v družbi gornjih treh, še po svoji poziciji v tablici. Najbližjeji. Stopnjevanje bo torej šlo nazgor.

Naše moštvo je zadnje čase igralo večinoma zunaj. Na lastni koži je moralo občutiti, da je težko pobirati točke zunaj in jih prinašati domov. Sedaj se mu nudi prilika, da na svojih tleh zamuzemo nadolnca. Trenutno so sicer res na dnu tablice, vendar ni njihov položaj tako slab, kot bi se dalo sklepati na prvi pogled po stanju tablice. Osiječani so n. pr. samo za dve točki pred njimi, nimajo pa več toliko ugodnih tekem, kot naši.

Podrobnosti o tekmi bomo še objavili.

Dogodki v drugem razredu

Naposled je situacija jasna, neizvestnost je držala prav do konca. Odločilna bitka med Slogo in Jadranom je vrgla Reko s prvega mesta, ki ga je bila zavzela za dve nedelji, prvak drugega razreda je Sloga, ki se je postavila na to mesto že koncem jesenskega dela tekovanja in ga obdržala, z izjemo dveh nedelj, tudi vso spomladansko sezono.

Neodločni rezultat med Reko in Slogo je prvi dal še teden dni upanja. Vse nade so slonele na črno-beli enajstorici iz Trnova, ki se je vanjo položeno zaupanje v polni meri oddolžila. V resnici je Jadran pritisnil, kakor bi šlo njemu, ne Reki, za prvo mesto. V prvem polčasu je z dobro zgrajeno igro potisnil aspiranta za prvo mesto v defenzivo. Najboljši mož na polju je bil Jadranov srednji krilec Maroit, ki je izvrstno dirigiral svoje moštvo. Toda napad je iz vsega napadalnega dela izbil smad en pozitiven zgoditek, tako da sta šli moštvi v odmor z 1 : 0 za Jadrana. Veselo si je pristaštvo Reke mencalo roke ob polčasu, kajti do tega trenutka je sedela Reka krepko na prvem mestu. No, igra traja dvakrat po 45 minut, in v drugem delu igre je Sloga običajno pobrala svojim protivnikom uspehe in točke. Tudi v tej odločilni borbi se ni izneverila svoji tradiciji. Vzdržljivost njene enajstorice, združena z neodoljivim startom, je prila do polnega izraza, trije lepi goli so moštvo povzdignili na prvo mesto, za katero se je v tej zanimivi skupini igralo že osem in osemdeset tekem; preostali dve ne bosta več vplivali na vrh tablice.

Druga tekma sporeda je bil preostanek med Korotanom in Mladiko. Mladika je šla v borbo z nasokom 2 : 0, v ostanku se ji je z 1 : 1 posrečilo ohraniti pridobljeno razdaljo in tako je knjižila v tablico svojo četrto zmago. Mnogo ji sicer ne pomaga, vendar se je prepričevalno oddaljila od poslednjega na tablici.

Preostaneta vsega še dve tekmi: Mladika - Slovan in Grafika - Korotan. Velikih sprememb ne bosta prinesli. Slovan utegne z zmago nad Mladiko, kar je vsekakor verjetno, preskočiti Marsa. Za Korotana je malo verjetno, da bo zmagal nad Grafiko s štirimi goli razlike; v tem primeru bi sicer preskočil Svoboda, najbrže bo pa ostalo pri že doseženem stanju. Grafiko bo eventualna zmaga nad Korotanom tesneje priključila vrhu tablice, v ostalem pa je Grafiki tretje mesto, s katerega se ne more več premakniti, neoporejno.

Do prihodnjih in poslednjih dveh tekem je torej slika tablice ljubljanskega drugega razreda taka:

Sloga	18	13	3	2	53:23	29
Reka	18	13	1	4	67:22	27
Grafika	17	10	3	4	85:25	23
Mars	18	10	2	6	48:20	22
Slovan	17	9	3	5	43:26	21
Jadran	18	9	1	8	41:30	19
Svoboda	18	6	1	11	34:53	13
Korotan	17	4	3	10	27:47	11
Mladika	17	4	0	13	20:69	8
Slavija	18	1	1	16	14:90	3

Preostali tekmi prideta nemara še to nedeljo na vrsto, potem bo tudi tekovanje zaključeno in se bomo v splošnem pregledu nekoliko pozabavali s celotnim tekovanjem. O. C.

Plavalna revija Ilirijanov

Danes ob 20.30 se vršijo na kopališču plavalne tekme za klubsko prvenstvo. Opozorjamo občinstvo na izredno zanimiv program, ki obstoji iz plavalnih disciplin, demonstracije »butterfly« stila, nastopa učencev plavalne šole in water-polo turnirja.

Nastopili bodo naslednji plavači oziroma plavalice:

V prostem stilu: Jesth, Mihalek, Wilfan, Brumec, Baš, Hodalič, Pestevšek, Radman, Tiran, Zelinka, Zaletel, Banko, De Monte, Lovrenčič, Sernee, Skapin, Verlič, Watzke, Lenard, Šrebec, Žiža, Fux, Lavrič, Čuden, Kurnik, Tazues, Močnik, Scarpa, Bradač, Grošelj, Gaber, Kržan, Lovrenčič, Vidmar, Ravnihar.

V prsnem plavanju: Hribar, Čerar, Binder, Miklič, Pance, Linhart, Kramar, Turner, Močnik, Babinec, Finec, Dolenc, Avšin, Sever, Jerele, Vozel.

V hrbtnem plavanju: Wilfan, Schell in Grčić. Water-polo moštvo bodo sestavljena iz najboljših igraev Ilirije in bo zlasti zanimiva borba med seniorji in juniorji.

Ker je prireditev propagandnega značaja, je vsop vsakemu zavednemu Ilirijancu in prijatelju tega lepega sporta dolžnost, zlasti pa radi tega, ker je čisti dobiček namenjen fondu za kritje stroškov potovanja na državna prvenstva.

Vse sportne organizacije in klube ponovno opozarjamo, da morajo oddati vse objave za list prihodnjega dne do 11. dopoldne.

Zbor sodnikov J. L. A. S. Na prvi del drž. prvenstva in propagandni miting S. K. Ilirije, ki se bo vršil v soboto 13. t. m. ob 16. in v nedeljo 14. t. m. ob 8. na igrišču Primorja, se odreja tale sodniški zbor: vrhovni sodnik Sandin S., voditelj tekovanja Bradač, starter Sancer D. sodniki Stepišnik, Gnidovec, Slamič, Polajnar, geom. Černe, Cek, Gorjan, Kermavner. Start za maratonski tek je v nedeljo ob 7. zjutraj na igrišču Primorja, na kar se sodniki opozarjajo. V spremstvo in kontrolo maratonskega teka na progi se določata Kermavner in Gorjan, Strojnik in Weibel se naprošata, da prisostvujeta, tekovanju, ker se bodo po možnosti izvedli praktični izpiti v katero svrhu naj Primorje in Ilirija določita po dva atleta izven tekovanja. Ilirija se naproša, da stavi za tekovanje. Na raz. Polago vsaj 2-3 stoparice.

Službeno iz sekcije zbora plavalnih sodnikov, Sodniški zbor za današnje klubsko plavalno tekmo SK Ilirije: vrhovni sodnik Kramaršič, starter Stegnar, sodnika na čilju Pevalke in Pöschl, na obratu Bradač. Zapisničarje postavi prireditelj. Ostali sazvezni sodniki naj sodelujejo kot časomerilci. Water-polo sodnika Stegnar in Kramaršič, časomerilec Pevalke.

Značilne medklubne kolesarske dirke priredi v nedeljo 14. t. m. kolesarska sekcija ZSK Hermes na lastnem dirkališču. Prireditev bo v okviru 15 letnice obstoja kluba in se bo obenem vozilo tudi za krasen prehodni pokal župana mesta Ljubljane, ki se ga leta 1933 priborilo koles. društvo Sava. Program je sestavljen iz različnih privlačnih točk, tako da bodo gledalci zadovoljni, kajti konkurenca bo številna in zastopniki bodo najboljše naši cestni in dirkališki dirkači. Z ozirom na topli popoldan, se dirke začnejo ob 16.

ASK Primorje, (Lahkotletska sekcija). Za državno prvenstvo poedincev (marathon in balkanska stajeta) in miting Ilirije, v soboto, 13. t. m. ob 16. in nedeljo, 14. t. m. ob 9. dopoldne so prijavljeni naslednji atleti: Zgur, Šušteršič, Štok, Weibel, Kovčič, Žužko, Jelocnik, Malnar, Koec Baloh, Slanina, Marek E., Tršar, Pogelšek Polak, Ogrin, Srakar I. in F., Krpan, Čurda, Pogačnik Jože, Goršek, Krevs, Skušek Gabršek, Serše, Slamič, Čerar VI., Putinja Kajfež, Skaza; poleg imenovanih pa v nedeljo dopoldne še Jordan, Korče, Rač M., Požar, Perpar, Teršar. Vsi imenovani atleti imajo brezpogojno nastopiti na imenovanem mitingu, primesti seboj vso opremo in javiti se vsakokrat najpozneje pol ure pred pričetkom tekovanja trenerju v garderobi.

S.T.K. Moste. Opozarjajo se vsi člani, da se vsak dan vrši planiranje igrišča. Radi nedeljske otvoritve igrišča je potrebno, da vsi redno prihajate na planiranje. Kdor ima kaj opreme naj jo takoj odda gospodarju.

Gospodarstvo

Reforma davčnega zakona

Ukinjenje minimalne pridobnine

stavljen na stalno razpolaganje v kakršnikoli pravni obliki in če gre za gospodarsko identičnost med lastniki podjetja in lastniki kapitala, ki je podjetju stavljen na razpolago. Spreminja se nadalje stilizacija točk 6. in 7. čl. 83. davčnega zakona glede odpisov in amortizacij. Med drugimi je določeno, da sme davčni oddelek finančnega ministrstva vsako leto ugotoviti povprečni odstotek letne amortizacije, ki se bo smatral kot normalna izguba na imovinski vrednosti zaradi trošenja.

Kakor pri pridobnini se uvede tudi pri družbenem davku dodatek na skupni krasni promet. Važna je nadalje določba, ki se doda čl. 125. davčnega zakona in ki pravi, da sme finančni minister pravnoepravno odmero pridobnine in zgradarine podeljati še za naslednje leto, ako se gospodarske razmere niso znatno spremenile. Tako podaljšanje se sme izvršiti le za dve leti, ki sledita letu, za katero je bila izvršena redna odmera. V primeru podaljšanja stare odmere za eno leto lahko davčni zavezanec, pri katerih se je dohodek v dotičnem letu bistveno zmanjšal, predlože davčno prijavo z verodostojnimi dokazi o zmanjšanju dohodka in smejo prositi, da jim davčno oblastvo in davčni odbor vzameta dohodek ponovno v oceno. Na drugi strani pa sme davčno oblastvo pozvati posamezne zavezanca, da predložijo redno davčno prijavo, če je davčno oblastvo na osnovi uradno zbranih podatkov ugotovilo, da se je pri dotičnem zavezancu dohodek v prejšnjem letu bistveno povečal.

Davčni in reklamacijski odbori.

Važna je tudi sprememba glede postavljanja davčnih in reklamacijskih odborov. Po novem besedilu postavlja polovico članov davčnega odbora (4 redne člane in 4 namestnike) drugostopnja finančna oblast, drugo polovico pa volijo pristojne zbornice (obrtna, trgovinska, industrijska, apotekarska, odvetniška itd.) iz vrst davčnih zavezancev pridobnine in iz področja dotičnega davčnega odbora. Vsaka zbornica voli po dva člana in dva namestnika. Od teh voljenih članov pozove predsednik davčnega odbora vedno le potrebno število (dva člana), in sicer od ene stroke, kateri pripadajo davčni zavezanec, o katerih se bo na seji razpravljalo.

Enak sistem se uraja tudi glede reklamacijskih odborov, kjer prav tako postavi ministrstvo polovico članov (4 člane in 4 namestnike), drugo polovico pa volijo zbornice iz vrst davčnih zavezancev na področju reklamacijskega odbora. Vsaka zbornica voli dva člana in dva namestnika. Dosedanji reklamacijski odbor, postavljen za razdobje 3 let do 1. 1937, bo vršil svojo dolžnost, dokler se ne postavi nov.

Gospodarske vesti

Plačilo prispevka za prekomerno izkoriščanje cest z avtobus. Minister za zgradbo objavlja v »Službenih novinah« odredbe glede plačila prispevka za prekomerno izkoriščanje javnih cest z avtobusom. Po teh odredbah so lastniki avtobusov, ki vršijo redni in občinski prevoz potnikov,

Spremembe glede rentnine.

§ 20. in 21. zakona o proračunskih dvanajstih vsebujeta spremembe glede rentnega davka. Temu davku bodo odslej podvržene tudi prijavne nagrade oseb, ki jim odkrivanje davčnih utaj ne spadajo v službeno dolžnost. Nadalje se na novo stilizira § 61. davčnega zakona, tako da niso podvrženi rentnemu davku dohodki od obresti, ki jih sprejema obvezanec pridobnine in za katere dokaže, da dejansko izvirajo iz njegovega poslovanja in so kot taki prijavljeni davčnemu oblastvu ter upoštevani v dohodkih, podvrženih pridobnini. Davčna stopnja rentnega davka, ki se pobira posredno po dolžniku (ki ga n. pr. demarni zavod odtegne od obresti) znaša po predložu enotno 6%, dočim je doslej veljala nižja stopnja 5% za obresti na hranilne vloge pri Poštni hranilnici, pri kreditnih zadržah in pri regulativnih hranilnicah.

Družbeni davek.

Nadaljnje izpremembe se tičejo družbenega davka. Po spremenjenem besedilu čl. 81. lahko davčno oblastvo, kadar to smatra za potrebno, preizkusi v bilanci ocenjeno vrednost materijala, sirovin, postranskih produktov, polfabrikatov ter gotovih izdelkov. Če pri tem ugotovi večje razlike nasproti nabavni ceni odnosno produkcijski ceni, ki niso upravičljive z razlogi običajne opreznosti, tedaj davčno oblastvo za neupravičeno razliko poveča davčno osnovo. Tak preizkus pa ni več mogoč po izročitvi odloka o odmeri davka.

Da se ne bi podjetja, kjer je glavna ne-sorazmerno majhna v primeri z obsegom poslovanja, izogibala davčni dolžnosti, zlasti če lastniki družbo financirajo na drug način, se doda točki 4. čl. 82. davčnega zakona določba, da se kot lastni vložni kapital podjetja smatra tudi oni kapital, ki je podjetju

Iz Tržiča

— Nista se več vrnila. Tadel Franci in Ude Jože sta šla ob koncu preteklega meseca s prijatelji na odhik k morju. Ko je dospela družba z avtom v Kraljevico, sta se ločila od nje, sestavila žilovljen čoln in zaveslala v morje. Pa se nista več vrnila. Iskali so ju z motornimi čolni, a ju niso mogli najti. Ker je bilo morje mirno, je verjetno, da se ni zgodila nesreča, temveč da sta zašla v italijanske vode in so ju italijanski stražarji aretirali.

Iz Zagorja

z— Na občnem zboru Društva za varstvo otrok je bilo izvoljen odbor. Razvidno uspešno, a z mnogimi težavami se boče delovanje, poleg tega pa tudi veliko področje, ki ga društvo ne more obvladati. Poročilo tajnika G. Kluma je naštevalo od oblasti, kakor od privatnih podpornikov ugodno razpoloženje za podporo. Letos je bilo obdarovanih 161 otrok z močnimi, doma izdelanimi čevlji, ki so stali nad 16.000 Din. Na Pobjorje je poslalo društvo 40 revnih otrok. Blagajniško poročilo g. Šobarja izkazuje nekaj prebitka. G. Kolenc se je zahvalil vsem darovalcem, v prvi vrsti pa ministrstvu za socialno politiko, banski upravi, občini in zagorskim trgovcem, ki so podprli nabiranje akcije. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika spet G. Kolenc. Društvo bo priredilo tombolo in vrsto predavanj za starše o vzgoji otrok. Razpravljalo se je tudi o tem, da bi se skupno za Zagorje in Trbovlje gradil na Sv. Planini dom, kamor bi pošiljali otroke iz obeh občin na odhik. Odbor upa, da bodo revnemu prebivalstvu priskočili na pomoč vsi dosedanjí dobrotniki, ker je beda vedno večja, zaslužki pa vedno manjši.

Iz Trbovelj

— Prošnja občinski upravi. Naročnik lista nam piše: V naši dolini se zadnje čase vrši mnogo javnih del, ki gredo deloma iz sredstev bednostnega sklada, kar je vsekakor razveseljivo. Delajo se razna sprehajališča, parki in ceste. Ničesar nimamo proti ureditvi parka na Klečici, za katerega je občina votirala lepo svoto, in proti gradnji nekaterih cest, ki niso najbolj potrebne. Nujno potrebna pa se nam zdijo še nekatera dela, od katerih bi imela vsa javnost korist. Predvsem mislimo na regulacijo Trboveljske in njenih pritokov, med katerimi je zlasti potok v Globošaku skrajno zanemarjen. V ta potok mečejo ljudje mrhovino in fekalije, vanj se steka gnojnica, kar povzroča zlasti v poletnem času, ko se voda doma izsuši, neznošen smrad in okužuje vso okolico, da je prizadetih nad 500 ljudi. Prejšnji župan je objubil, da bo te nedostatke odpravil, in čudno se nam zdi, da sedanji odbor, ki ga je izvolilo predvsem delavstvo, ne začne z delom tam, kjer je najbolj potrebno. Občinskega sanitetnega referenta, olepševalno društvo in policajne oblasti prosimo, da si stvar ogledajo na mestu, občinsko upravo pa pozivamo, naj začne kidati gnoj tam, kjer ga je največ.

Iz Ptujca

— Gasilska četa na Hajdini je imela v nedeljo na Bregu lepo obiskano tombolo. Med dobitki je bilo kar 10 koles, ki so jih dobili po večini kmečki ljudje.

— Nasilnež. Ko se je pred dnevi vračala neka deklica domov v Krčevino, jo je v gozdu med Kicarjem in Spodnjim Velovlekom napadel neki 18letni mladenič in ji storil silo. Nasilneža so orožniki izsledili in ovadili sodišču.

— Nevaren tat aretiran. Nedavno je bilo vlomljeno pri posestniku Pukšiču v Hla-poncih v času, ko je bil posestnik pri maši. Ko se je vrnil z ženo domov je ugotovil, da mu je tat odnesel 20 kg svinjskega mesa in masti. Vlomi so bili izvršeni tudi pri posestniku Vičarju Janezu v Kamenščaku, pri Hrgi Francu v Butkovich in pri Plohu Konradu v Juršincih. Tat je odnesel vse, kar mu je prišlo pod roko. Sum je padel na posestnika Vučno Franca v Butkovich, ki pa vse tatvine zanika. Orožniki so ga aretirali in izročili v ptujске sodne zapore.

Pri treningu moraš misliti na troje: strpljivost, ponos in... Kiki bonbon

IZDELEK: »UNION« ZAGREB

dolžni plačati ta cestni prispevek, in sicer v višini 7% voznine za potnike in priljago brez ozira na kategorijo cest, po kateri voz avtobus. Cestni prispevek se plača pavšalno in se njegova višina izračuna na osnovi števila voznih dni, števila voženj na dan, povprečnega števila potnikov, dolžine proge in vozne cene. V odredbi je točno določeno, kako se izračuna ta pavšal. Cestni prispevek pobirajo banske uprave in sreska načelstva, in sicer mesečno vnaprej. Gornji cestni prispevek plačajo tudi lastniki avtotaksijev, ako vršijo redni prevoz potnikov in priljage. Ker se je doslej ta prispevek plačeval od vozne karte, stopijo nove določbe v veljavo za posamezna avtobusna podjetja z dnem, ko preneha prodaja potnih kart, na katere je še pobran cestni prispevek.

— Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dolžnice Zvezne knjigarne v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4. (poravnalni upravnik Zajc Lojze, konc. komerc. pisarna v Ljubljani; prijava terjatev do 25. avgusta, poravnalni narok 30. avgusta ob 10.30; pomuja polno poravnavo prvenstvenih terjatev, ostalim upnikom 90% kvoto priznanih terjatev, plačljivo v 3 zaporednih 6-mesečnih obrokih.)

Borze

10. julija

Na ljubljanski borzi sta deviza London in Newyorki popustili in tudi deviza Trst je ponovno nekoliko nazadovala. V privatnem klistingu notirajo avstrijski šilingi 8.78-8.88. V zagrebškem privatnem klistingu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.8150, v angleških funtih po 294.25, v grških bonih po 34.25 in v španskih pezetah po 6.00.

Na zagrebškem efektnejem tržišču se je vojna škoda po večerašnji oselabitvi zopet popravila in se je trgovala za kaso po 371 (v Beogradu po 372-372.25), za julij po 370 in za avgust po 371. Nadalje je bil promet v 7% investicijskem posojilu po 79.50, vendar se je pozneje nudil denar po 81 (v Beogradu je bil promet po 82.25). V ostalem je bil promet samo še v 6% be- gubskih obveznicah po 63.50 v Beogradu po 63.50-65.75.

Devise

Oslih, Beograd 7.00, Paris 20.21.25, London 15.12.50, New York 304.62.50, Bruselj 51.50, Milan 25.15, Madrid 41.90, Amsterdam 207.80, Berlin 123.-, Dunaj 57.60, Stockholm 78.-, Oslo 76.-, Kopenhavn 67.50, Praga 12.7550, Varšava 57.80, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Elekti.

Zagreb. Vojna škoda 371-372, za julij 370-371, za avg.-sept. 370-371, 7% invest. 81-82, 4% agrarne 46-47, 7% Blair 67.50-67.75, 8% Blair 77.50 den., 6% begubška 63.50-63.75, Narodna banka 5700 den., PAB 227 den., Trboveljska 90.100.

Beograd. Vojna škoda 372.25-372.50 (372-372.25), za julij-(371), za sept. 371-372 (371-371.50), za okt. 371.50-372.50 (372), za november 372-373 (372) 7% invest. 82 den. (82.25), 7% stabiliz. 81.75-82.25 4% agrarne 46.50-47.50 (47), 6% begubške 65.25-65.75 (63.50-65.75) Nar. banka 5850 bl., PAB 229.50-230.50 (229.50)

Blagovna tržišča

+ Chicago, 10. julija: Pšenica: za sept. 84.50, za dec. 86.50; koruza: za julij 82-125, za sept. 76, za dec. 63.25.

+ Novosadska blagovna borza. Tendence mirna. Pšenica: 115-118, baška potiska 118-125, slavonska 115-117, srem. 114-116, banatska 112-118. Koruza: baška in srem-ska 76-77, banatska 74-75. Ječmen: baški in srem-ski novi, 64 kg 72.50-77.50. Moka: baška in banatska »Oge in »Ogg« 190-210, »2« 170-190, »5« 150-170, »6« 130-150, »7« 110-120, »8« 85-90. Otrubi: baški in srem-ski 77.50-80, banatski 76-78.

+ Winnipeg, 10. julija: pšenica za julij 80.25, za avgust 81.

+ Budimpeštanska termiska borza: 10. t. m. Tendence prijazna. Koruza: za julij 11.20-11.21, za avg. 11.18-11.20, za maj 11.05-11.06.

BOMBAŽ.

+ Liverpool, 9. julija: Tendence vztrajna. Zaključni tečaj: za julij 6.56 (6.48), za oktober 6.23 (6.15).

+ Newyork, 9. julija: Tendence vztrajna. Zaključni tečaj: za julij 12.8 (11.95), za oktober 11.75 (11.54).

»Riviera« zobna pasta

daje ustam prijeten in osvobodujoč vonj, temeljito osvablja, odstrani hitro zobni kamen in očisti zobe in bele zobe. To pasto uporabljajo v vseh kulturnih državah

Kulturni pregled

Osebnost in delo Matije Čopa

Trideseta leta minulega stoletja označuje v našem slovnstvu nastanek Prešernovih glavnih umetnih in rojstov nekaterih utemeljiteljev naše novejšje literature (Levstik, Jenko, Stritar itd.). Prav v teh letih je ugrabila smrt Prešernovega prijatelja Matije Čopa. Dne 6. t.m. smo obhajali stoletnico tega dogodka.

Z nastopom Prešernovega literarnega kroga se je pričel boj za uveljavljenje čisto literarnih nazorov med Slovenci. V času, ko je v ostali Evropi zmagovala nova romantična literatura, slovensko slovnstvo še ni zapustilo stopnje praktične in znanstvene produkcije. Nazori odločujočih inteligentov so bili nasprotni umetni poeziji, ki so ji utirali pot Prešeren in ostali Čbeličarji. K njihovim zmagi je mnogo pripomogel tudi Matija Čop.

Bil je Prešernov bližnji rojak iz Zirovnice, kjer se je rodil 26. januarja 1797. Obiskoval je ljubljansko normalno, a je ob prihodu Francozov pobegnil domov. Ko je dovršil gimnazijo in licej s filozofijo v Ljubljani in na Dunaju, je stopil v bogoslovje, ki ga je po treh letih zapustil. Postal je profesor na Reki, nato v Lvovu, kjer je bil pet let in je učil tudi na univerzi klasične jezike. Od leta 1827. je bil profesor in pozneje knjižničar licejske knjižnice v Ljubljani.

Čop si je pridobil izredno poznavanje staroklasične literature in zlasti še romanskih literatur. Poznal je 19 jezikov, zato so mu bile dostopne estetske vrednote vse Evrope. Nihče med Slovenci se ni tako poglubil v estetske nazore tedanje romantike kakor Čop. Smernice bratov Schleglov so ga vodile pri čitanju in presoji literarnih vprašanj, o čemer govore njegova pisma in koncepti. Čop pa je poznal tudi slovensko poezijo, saj je bil najbolj navdušen častilec Mickiewiczevega »Pana Tadeusza«. Za tedanje čase in za svoje razmere je imel Čop nenavadno obsežno knjižnico z več ko 2000 deli, ki je danes po večini ohranjena v ljubljanski študijski knjižnici. Iz literarnega uživanja pa se Čop dolgo ni mogel povzpeti k produktivnemu delu. Vendar zakladi njegovega duha niso ostali neizrabljeni, zakaj prijatelju Prešernu je posredoval poznanje raznih literatur, zlasti romantične, novih pesniških oblik itd. Pesnik je že zbadal prijatelja učenjaka z zabavljivim napisom o »čudnem dihurju«: V Ljubljani je dihur, ki noč in dan žre knjige, — od sebe pa ne da nar manjši fige. — V elegiji »V spomin Matije Čopac je Prešeren deset let po prijateljevi smrti lepo izpovedal mentorjev vpliv na razvoj slovenske literature in lastne poezije: ko je drugod v literarnem življenju bila že pomlad, se je na Slovenskem šele pričel tajati led okorelih literarnih razmer; borbe med strujami so ovirale razvoj poezije; pesnik je vršil svoje poslanstvo nezavedno s preprostim pesmičarjem, dokler mu ni pokazal pot pravo v deželo duhov Čop, »velikan učenosti«, ki

mu »skrita nobena ni bila svobodna nobena poezije.

Čop pa ni vodil varno le Prešernovega čolnca, marveč je pospeševal vse novo gibanje, ki se je zbiralo od leta 1830. Ob Kranjski Čbelici. Ob priliki izida prve Čbelice je poudarjal potrebo posvetne literature v slovenskem jeziku in namen, da bi naj novi almanah vzbudil pri izobraženih gojitev materinsčine. — Čop sam dolgo ni javno nastopil zaradi neodločnosti in avtoritativnosti. Toda ko je češki pesnik Čelakovsky napisal ugodno oceno Čbelice, jo je Čop prevel in jo objavil v »Illustriertes Blatt«. Dodal je tudi nekaj svojih misli, v katerih je poudarjal, da je treba slovenski jezik izobraziti tako, da bo sposoben za znanstvene potrebe in za finejšje izražanje kulturnih potreb.

Z bojem za Čbelico se je obenem dovršil abecedni boj, ki je bil v bistvu boj kulturnih in literarnih nazorov. Zagonovniki nove metelice s Kopitarjem so bili nasprotniki Čbeličarjev. Sedaj je prišel Čopov trenutek. V »Illustriertes Blatt« je objavil razpravo, v kateri je zavračal novi črkopis in se pokazal bistrega presojevalca jezikoslovnih vprašanj. Skupno s Prešernom je Čop v tej borbi zmagal, z njima je pa zmagalo novo naziranje o poeziji med Slovenci.

Čop je bil poklican tudi za slovenskega literarnega zgodovinarja. Ko je češki znanstvenik Safarik pričel zbirati gradivo za zgodovino slovanskih slovstev, je na Kopitarjevo prigovarjanje Čop prevzel skrb za slovenski del. Sredi leta 1831. je dovršil rokopis, ki je obsegal dotodaj najkritičnejši biografski in bibliografski pregled slovenskega slovstva. Delo pa je moglo iziti šele 1864. leta.

Čopov vpliv ni bil tolik zaradi njegovih literarnih objav, marveč je temeljil na osebnem občevarju in skritem delu. Kako obdobjanje svojega prijatelja so gojili Prešeren, Smole in drugi, o tem pričajo Prešernove pesmi: elegija ob desetletnici smrti, ki slavi njegove zasluge za slovensko literaturo, njegovo izredno znanje in tožni radi njegove izgube. — grobni napis govori o prijateljevi službi umetnosti in vzgoji ter napoveduje njegovo literarno delo, ako bi mu bilo usojeno daljše življenje: »Krst pri Savici«, ki je nastal tudi v razpoloženju zaradi izgube prijatelja in mentorja, je posvetil Prešern Čopu s sonetom, najdaljša pa je nemška elegija »Dem Andenken des Matthias Čop«, ki slika tragični dogodek, ko je 6. julija 1835. pred drznimi gorenjskimi velikani odnesel val ga Save. Veličastna Prešernova elegija po srečeno razodeva veliko osebnost prijateljevo, katere nemajhna zasluga je tisti Prešeren, kakršnega poznamo danes.

Čopov pomen moremo do dobra spoznati le, če se pogledamo v vsa njegova podrobna dejanja in njihove posledice za razvoj slovenske literature. Njegov vpliv pa je bil tako pomemben, ker je Čop »bil nedvomno

naizobraženejši Slovenec svoje dobe; malo jih je bilo v Evropi, ki bi se bili mogli meriti z njim po številu obvladanih jezikov ter po obsežnosti in globini literarne estetske naobrazbe.« (Kidrič v slovenskem biografskem leksikonu 107).

V. D.

Obsežen nemški spis o Jugoslaviji. Po zborniku »Das Koenigreich Jugoslawien«, ki ga je letos izdala v zbirki »Die sudost-europaischen Staaten in Einzeldarstellungen« zaležnik R. Noeke, napoveduje založnik Johannes Guenther na Dunaju obsežen spis Gilberta In der Maura: »Die Jugoslawen einst und jetzt«. Obsegal bo dva zvezka leksikonskega formata na okroglo 800 straneh in izide letošnjo jesen. V perspektu pravi Gilbert In der Maura: »Die njegova zgodovina gibala »senteits von gut und Boese, niemanden zu Liebe, niemanden zu Leid«. Strmel bo torej po nepristranosti in se izogibal tendence. Če pravi nadalje, da od Rankejeve »Geschichte Serbiens« (1842) ni izšla v nemščini knjiga, ki bi prikazala zgodovinski razvoj Srbov, Hrvatov in Slovencev, je to netočno, saj imajo Nemci obsežen spis Hermana Wendta »Der Kampf der Suedslaven um Freiheit und Einheit«, da ne omenjamo drugih vedljivih spisov o Jugoslaviji. Pravilno pa piše avtor v uvodu: »Ali se bo jugoslovanski narod v urah resne odločitve postavil za ali zoper nemški narod, tega ne vemo. Toda Nemci moramo vedeti tole: Samo v korist nam bo, če se umislimo in živimo v dejanje in nehanje tujih narodov. Takrat ne bomo ne kot prijatelji razočarani, ne kot nasprotniki presenečeni.« Prvi del tega obsežnega spisa o Jugoslaviji bo vseboval zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev od naselitve 638 do ustvaritve narodne države 1. decembra 1918. Drugi del je odmerjen zunanji politiki Jugoslaviji od 1. 1918. do poletja 1935. Pozneje, najbrž za veliko noč 1936, bi izšla še tretja knjiga, ki bo obravnavala notranjo politiko Jugoslavije od 1918 — 1935. Vsekako je spis Gilberta In der Maura vreden pozornosti, o njegovi dejanski vrednosti pa bo beseda tedaj, ko izide. Iz perspekta posnemamo, da bo upošteval tudi Slovence, ki nas v prvih poglavjih karakterizira kot »ein geschichtloser Stamm dienender Hintersassen«. Sesti del prve knjige je ves posvečen Slovincem. Imel bo naslov: »Sloweniens Weg zum Nationalgedanken 1830 — 1914.« V drugi knjigi bo poglavje o koroskem plebsitu. Obširno bodo obdelani odnosi Jugoslavije in Bolgarije po svetovni vojni, takisto obsežno namerava pisec obravnavati politiko Male antante.

Ignat Herrmann umrl. V Revnicah na Češkem je umrl 8. t. m. v starosti 80 let eden najpopularnejših čeških pisateljev Ignat Herrmann. Iz trgovskega pomočnika se je po dolgih ovinkih, na katerih si je moral njegov bistri talent trudoma krčiti pot, razvil v odličnega žurnalista in priljubljene pisatelja. Njegovi zbrani spisi obsegajo 33 knjig. Z njim izgubljajo zlasti Praga svojega tipičnega pripovednika. Če izvzamemo Nerudo, ki pa je bil mnogo univerzalnejši duh, ni imela Praga pisatelja, ki bi se ji posvečal s tolikšno ljubeznijo kakor Ignat Herrmann. Bil je izbornen poznavalec njenega življenja; slovel je kot najboljši poznavalec in skoraj nedosežni epik praškega meščanstva, zlasti še filistrskih tipov, ki v zvezi vsemu vелеmestnemu diru živ in propevajo v tihih ulicah, v tradicionalnih krčmah, v tistem »staropraškem« okolju, ki je največkrat zaprt in neznan svet. Kdor količaj pozna češko slovstvo, pozna Herrmanna: humorista in praškega literarnega portretista, avtorja »Tasta Kondelika in zeta Vejvarec«, »Očeta Kondelika in ženina Vejvarec« in drugih humorističnih romanov, ki jih je Stanko Svetina že pred vojno prevel v slovensčino. Z Ignatom Herrmannom je izgubila češka literatura enega najoriginalnejših ljudskih pisateljev v najboljšem pomenu besede, češka žurnalistika pa zlasti specialist za sodno rubriko, v kateri je dosegel kar klasično mojstrstvo tehnike in stila.

Marijino življenje v srednjeveški umetnosti Slovenije. Pravkar izšli 9. snopič zbirke Momenta artis slovenicae, ki ga izdaja v redakciji in z besedilom dr. Fr. Steleta Akademski založba v Ljubljani, je posvečen ciklom iz Marijinega življenja. Skrbno reproducirane slike potekajo iz centra pri Sv. Primožu nad Kamnikom, v Suhi, pri Sv. Petru nad Zelimljem, v Krtini in v Beramu. Kakor vsak snopič, spremlja tudi tega urednikovo besedilo v slovenskem in francoskem jeziku, ki je prava študija o marijanskih ciklih in motivih v umetnosti poznega srednjega veka na slovenskih tleh.

Ne pozabite!

SHAMPOO PASTA V TUBAH

brez mila, sode in drugih alkali, edina te vrste umiva lasce neguje lasce ohranja lasce prepreča tvorbo prhljaja in lupadanje las.

Tuba za 6 izmivanih stane Din 12, velika rodbnska tuba za 15 izmivanih stane Din 25.—. Dobiva se v vseh drogerijah, parfumerijah, lekarnah in boljših frizerskih salonih.

Gen. zastopstvo za Jugoslavijo „SORELA“, Zagreb, Jelačićev trg. 1

Slovenske novele. Pod tem naslovom je izšla v Krekovi knjižnici v Ljubljani okrog 160 stran obsegoča zbirka, ki jo je uredil Mirko Javornik. Medtem ko so se v isti knjižnici 1. 1930. predstavili mladi, večidel le še malo znani pripovedniki (»Sedem mladih slovenskih pisateljev«), izmed katerih se je zlasti razvil v teh petih letih Miško Kranjec, so tu zastopana tudi znana imena. Predvsem Bogomir Magajna, ki je prispeval noveli »Nirvanac in »Transfuzija«, dalje Ivan Grahor, žigar primorska novela »Nataša« otvarja zbirko. Pozornost bodo vzbudili trije mladi pripovedniki, ki so se šele pričeli oglašati v naših književnih revijah: Cene Kranjc, Stanko Vuk in Ciril Kosmač. H knjigi se morda ob priliki še vrnevo s podrobnejšim prikazom; za sedaj samo opozarjamo na njo.

BEOGRAD 16: Koncertna ura. — 20: Klavirski koncert. — 20.50 Prenos iz Zagreba. — 22.20: Plošče. — ZAGREB 12.10: Plošče. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Komorna glasba. — 22.15: Zborovsko petje. — PRAGA 19.25: Zivljenje na vasi. — 20.25: Pesmi. — 20.45: Drama. — 22.30: Plošče. — VARŠAVA 21: Simfoničen koncert. — 22.10: Lahka godba. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.15: Lahka glasba. — 17.10: Bachova glasba. — 20.05: Zvočna igra. — 22.20: Lehar - Eysler - Kalman. — 23.45: Ples. — BERLIN 20.15: Schubertova simfonija v E - duru. — 20.55: Zvočna igra. — 23: Iz Stuttgarta. — MÜNCHEN 20.15: Iz Berlina. — 20.55: Pester program. — 23: Iz Stuttgarta. — STUTTART 20.15: Iz Berlina. — 20.55: Ptičji zbori prepevajo. — 22.30: Lahka glasba. — 24: Pevski in klavirski koncert. — RIM 17.05: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.40: Orkester. — 21.30: Pester program.

Radio

Cetrtek 11. julija

LJUBLJANA 12: Odmevi s Koroske na ploščah. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Radio orkester. — 14: Vreme, spored, borza. — 18: Naši taborišča na ploščah. — 18.10: Narodne s spremljevanjem Radio orkestra pojo: gđ. Zupanova, gg. Franzl in Jug. — 18.50: Slovensčina (dr. Kolarič). — 19.10: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Prenos iz Beograda. — 21.30: Čas, poročila, spored. — 22: Koncert Radio orkestra.

BEOGRAD 16.45: Violinski in klavirski koncert. — 20: Arije poje gđ. Anita Meze-tova. — 20.40: Prenos koncerta iz Pariza. — 21.40: Narodne pesmi. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — ZAGREB 12.10: Trio. — 17.15: Godalni kvartet. — 20: Prenos iz Beograda. — PRAGA 19.25: Vojaška godba. — 20.20: Operetna glasba. — 21.35: Koncert Češke filharmonije. — 22.30: Ples. — VARŠAVA 19.30: Iz Prage. — 20.10: Zbor in solisti. — 21.30: Zvočna igra. — 22.10: Orkester. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.10: Chopinove skladbe. — 17.25: Arije in pesmi. — 20: Orkestralne skladbe. — 22.10: Komorna glasba. — 23.45: Orkester. — BERLIN 20.10: Berlinski plesi. — MÜNCHEN 20.10: Večer med ribiči. — 23: Plesna muzika. — STUTTART 20.10: Orkestralni koncert. — 21.10: Reportaža s parnika. — 24: Koncert Schubertove glasbe. — Petek 12. julija.

LJUBLJANA 12: »Car in tesar« (na ploščah). — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Valčkova ura (plošče). — 14: Vreme, spored, borza. — 18: Plošče. — 18.50: Nekaj zabavnih besed (Vinko Bitenc). — 19.10: Čas, poročila, spored vreme, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Prenos iz Zagreba. — 21.30: Čas, poročila, spored. — 22: Zvoki iz solinčne Španije (mandolinistični sekstet).

Otrok utonil v gnojnici

Maribor, 10. julija. V Radizelu nad Slinivco pri Mariboru se je pripetila tragična nesreča, ki je zahtevala kot žrtev 4 letno hčerko zakoncev Ivana in Barbare Skledar. V četrak dopoldne sista odšla oba zakonca na delo v vinograd, doma pa sta pustila svoje tri otroke, ki so se ves dopoldna igrali. Ko so skakali okrog hiše, je 4-letna Terezija skočila na deske, s katerimi je bila pokrita gnojnica. Deske, ki so bile stare in prhke, so se zlomile in nesrečni otrok je padel v 2 in pol metra globoko gnojnico. Otroci so klicali na pomoč, toda nikogar ni bilo v bližini, da bi otroku pomagal iz gnojnice. Ko so prišli starši domov, je bil otrok že mrtev, utonil je v gnojnici.

Koliko je planetov

Zvezdoslovec prof. Armin von Leuschner z zvezdarne v Pasadeni trdi, da ni planetov, ki krožijo okrog sonca, nič manj nego 50.000. Seveda se progromna večina med njimi niti od daleč ne da primerjati z velikimi planeti Zemljo, Martom, Jupitrom itd., temveč so to le majhni zvezdni drobelci, ki čisto ne merijo več nego 1 km v premeru. Doslej je znanost ugotovila okrog 1300 takšnih pritlikavih spremljevalcev našega sonca ali planetoidov, toda omenjeni učenjak sklepa na podlagi neklih motenj v kroženju drugih premičnic, da mora njih resnično število znašati pač 50.000.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Nikar ne trpite več zaradi bolečin v nogah...



V tej kisikovi kopeli bolečine prenehajo

Če Vas noče pečejo in bolijo ter mučijo kurja ocesa, ki trda koža, potem vzemite Saltrat Rodellovo kopel za noge. Takoj, ko ta zdravilna sol izleče strupe in kisline, prenehajo ob velikem olajšanju vse bolečine. Vsa vnetja in otekline izginejo v treh minutah. Trda koža se omehča, ravno tako pa tudi kurja ocesa, ki jih lahko odstranite s koreninami. Poizkuite Saltrat Rodellovo kopel za drevo, pa boste bolje spali, sprehod in ples pa Vam bo pravo veselje.

R. L. Stevenson: 73

SAINT-YVES

Prigode francoskega ujetnika na Angleškem

Kmalu sem začul za seboj glasen krik: ozrl sem se in videl, da so me preganjaleci opazili. Zdal se bili že trije, zakaj ljubeznivi bratranec se je bil osebno pridružil svojima gonjačema. Preskočil sem majhen potok in planil proti vhodu ograjenega prostora, ki je bil določen za Byfieldov »poizkus«. Zaspan debeluh je sedel na klopi in prodajal vestopnice. Vrgel sem mu krono.

»Debelaga denarja ne menjamo!« je zagodrnjal, ko se je zdramil, ter vzel iz žepa svezjen rdečih listkov.

»Ostanek je vaš«, sem zaklical in mu potegnul vstopnico iz roke.

Preden sem se pomešal med množico, sem se enkrat pogledal nazaj. Tisti v temnosivem telovniku je tekel zdej na čelu. Prišel je bil do kamnoloma, med tem, ko se je mož v plašču na vse kriplje trudil, da bi ga dohitel. Moj vrli bratranec je ves upehan sopalhal za njima.

Nekaj uslužbencev, ki so stali ob vhodni ogradi, me je začudeno spremljalo z očmi. S svojjo golo glavo in pražnjico obleko sem se jim moral zdeti ponočnjak — veseli krokarček, ki je pomotoma zakolovratil v beli dan.

Tej misli je za petami sledilo navdahnjenje. Moral sem priti v sredo množice in množica je do pijanosti zmerom prizanesljiva. Zato sem razobesil svetlo krinko pijane razposajenosti; opotekal sem

se, kolcal in gohtal, pahal na desno in levo, se vsem in vsakomur zmedeno opravičeval in si tako utiral pot skozi gledalce, ki so se mi rade volje umikali.

Da, zdi se mi, da sem bil prišel med množico kakor božji poslanec in žuboreč vir smeha; ljudje so vsi hrepeneli po zabavi. Še nikoli se ni bilo zbralo na javno prireditev manj navdušeno in bolj umorjeno občinstvo. Čeprav je bil dež ponehal in je zdej sijalo sonce, si tisti, ki so imeli dežnike, vendar niso mogli kaj, da ne bi bili v topji žalosti, ki sta bili zanjo veselo razpoloženje narave in krčevita veselost najslabše godbe v Edinburgu huda prezkušnja, molili svojih razpetih streh v nebo. Misel me je prešinila: če bi bili prišli pokopavat Byfielda, ne slavit ga, bi bilo bržkone več radostnega zanimanja. Byfield sam se je pod vihrajočim, bledovisnjem balдахinom sklanjal iz koša in — takisto s čemernim obrazom — vodil zadnje priprave. Očividno je v duhu štel vstopnino. Ko sem se preiril v ospredje, so njegovi pomočniki pravkar iztkali cev, ki je dovajala vodič, in »Lunardi« se je na svojih vrveh rahlo zibal nad našimi glavami. Tisti mah me je nekdo dregnul v hrbet, in malo je manjkalo, da nisem padel.

»Ducie, kakšno milo presenečenje!

Tovariš moj v veselju in žalosti, kako se imate?

Bil je vrli Dalmahoy. Oklepal se je ene izmed vrvi, ki je bila z njimi košara pripeta k tlom, in se držal kakor da bi bil ves zatopljen v veliko in važno delo.

»Ne zamerite, da ne izpustim. Samo jaz sem ga držal vso noč. Toliko se moram že potruditi za prijatelja Byfielda, ki nas danes zapuša, da se povzpe v kraljestvo oblakov, kamor še ni stopila kroveljska noga. Samo s temle nožem mahnem, pa bo vrv presekana, in naš prijatelj se vzdigne v višave... Da ga vsaj ne bi bilo več nazaj!« je dodal z nasmehom.

Svoj govor je končal s tem, da je z glasom oponesel poštni rog. Ko sem vzdignil oči, sem zagledal Byfieldovo glavo in ramena, ki so mela izza roba košare.

»Gospod Ducie!« je vzkliknil zrakovplovec. »Mar ste tudi vi prišli? In v kakem stanju! Za Boga, odstranite se! Saj vidite, da imam že s tem oslom dovolj nadloga. Ves vzlet mi bosta pokvarila!«

»Byfield«, sem urno odvrnil, »ne mislite, da sem pijan! Vrzite mi vrvično lestev, hitro, hitro! Sto gvinej, če me vzamete s seboj!«

Zakaj pri vstopu v ogrado sem bil opazil rusko glavo moža s sivim plaščem.

»In pravite, da niste pijani!« je vzkliknil Byfield. »Odstranite se, če ne, pa vsaj mirujte. Zdej moram imeti govor.«

In res se je odkašljal in izpregovoril:

»Gospo in gospodje!... Izvlekel sem Florino vrečko, ki sem jo imel v žepu, in vzel iz nje nekaj bankovcev. »Náte denar!« sem rekel. »Za Boga, prijatelj, vzemite me s seboj. Med množico so bližji, ki me lovijo!«

»Prireditev, ki ste jo izvolili počastiti s svojo naklonjenostjo... Če pravim, da ne morem! — S svojo dragoceno naklonjenostjo — «

»Čujte! Čujte!« je zarjovel Dalmahoy.

»Vaša navzočnost je dokaz odkritosrčnosti vašega zanimanja — «

Razgrnil sem mu bankovce pred očmi. Nehote se je ozri nanje, nato je odločno povzdignil glas.

»Pogled na samotnega potnika — «

»Dve sto!« sem mu zaklical.

Pogled na dve sto samotnih potnikov — ki se je porodil v Montgolfierjevih možganih... Eh, vraga! Nisem govornik — ah — «

Množica je zavalovala. »Držite cepca pijanega!« je zaklical glas. V naslednjem trenutku sem spoznal jezni krik svojega bratranca, ki je naganjal ljudi, naj se umaknejo. A tisti mah se je Byfield vendar že odločil in mi spustil vrvično lestvico. Kakor maček sem splezal po njej.

»Porežite vrvi!«

»Držite ga!« je zatulil bratranec. »Držite zrakovplov! Champdivers je v njem, morilce!«

»Porežite vrvi!« je klical Byfield, in v svoje neskončno olajšanje sem videl, kako je Dalmahoy na vso moč hitel mahati z nožem.

V trenutku, ko sem hotel skočiti v ladjico, me je nekdo zgrabil za nogo. Z obupno togoto sem ga brnel od sebe, baš ko je zagnala množica jezen krik. Nato sem se zavil čez rob košare. Med vpitjem ljudi sem bil začutil udarce svoje pete ob človeški obraz in tik za njim padec v blato. Zbral sem se in pogledal nazaj. Moja brca je bila pahnila moža s sivim telovnikom bratranca na glavo, in zdej je ležal na tleh, pokopan pod težo svojega oprtnika, z nosom, zasajenim v razmočeno zemljo.

30.

Slabi zrakovplovci

Vse to sem mahoma zajel v oči. Hrup pod nami se je polegel v globoko, srdito bučanje. A zdajci se je iztrgal iz trušča ženski vzkrík — tenak, presunljiv krik, po katerem je za trenutek nastala tišina. Nato pa — kakor da bi zatulila tolpa psov — je glas za glasom povzel tisti vzkrík, dokler ni strahotno odmeval po vsej ogradi.

»Alo!« je vzkliknil Byfield. »Kaj vraga se je zgodilo?« Planil je k robu ladjice. »Bog nebeški, Dalmahoy!«

In res! Na koncu vrvi, ki je visela iz košare, je tik pod nama bingljaj najin nesrečni bedak med nebom in zemljo. Bil je prvi, ki je bil presekal privzeto vrv; a v svoji nespetosti je bil storil to pod svojo roko, okoli katere je bila vrv dvakrat ovita. Seveda ga je bil vzgon zrakovplovec potegnul kvišku, in njegov zapiti razum mu ni dal, da bi za časa izpustil in odskočil. Zrakovplov ga je bil odnesel v višavo kakor jastreb jagne iz črede.

CENE MALIM OGLASOM

Prva beseda 50 par; za dajanje naslova ali za dajanje naslova ali za dajanje naslova...

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka Jutra...

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obnem...

Vsa naročila in vprašanja, tičočna se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk Jutra, Ljubljana.

Službo dobi

Vzaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za dajanje naslova...

Zasebni uradnik

vevratnako verziran, s dobrim nastopom, vreden in inicijativen, popolnoma samostojen v vodstvu prodajnega oddelka...

Kuharico

vođilno in pomožno, hče večja kuhinja v Ljubljani. Ponudbe poslati pod šifro Kuharica...

Verižkarico

za verižkanje (ketlanje) boljših nogavic, sprejemno takoj. Ponudbe na tovarno Vidmar, Savlje pri Ljubljani...

Simpatično gospodično

dobro rodilne, s najmanj 4 razredi gimnazije, trgovskim tetajem ali trgovsko solo, sprejemno za drogerijsko praktikančino...

Boljša rodbina

na dežel, hče etnikinjo za vsa hišna in vrtna dela. Poštena in dela vajena naj se javi na naslov: Kramer Melanija...

Kontoristinjo

veščo vseh pisarniških del, sorojne trdika K. Soos, Mestni trg. Oglasiti se dnevno od 10.—do dopold.

Strojnik

na jedno strugar, elektrika, sorojna popravi tekstilnih strojev, dobi mesto v tovarni sukna v Sloveniji...

Slasčičarskega pomočnika

frvežbanega v najljepšem dšertu čajnem pecivu in sladoledu, sprejemno takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra...

Mlado deklo

pošteno, vajeno vseh hišnih del in kuhanja, sprejemno. Naslov v ogl. odd. Jutra...

Veziljo

M za tamburirati, sprejme Eterna, Mestni trg 17.

Postrežnico

pridno in pošteno hšem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Potnikinjo

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovske potnikice

s fikšno plačo in provizijo za mesto Ljubljana, sprejemno. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra...

Potnikica

neoztejenega, mlajšo mož, po močehosti verziranega v čevljarški stroki, sprejemno takoj proti mesečni plači Prešern, tovarna čevljev Kranj.

Telefon

2951 PREMOG DRVA in KARBO-PAKETI IV. SCHUMI Dolenjska cesta

Prodajam

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovsko omaro

lepo, prodam. Troveki pristan 3. trafika.

Malo zofo

in 4 velike fotele, akoraj nove za ceno Din 1200 in nekaj slik, ceno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Nova oprava

prodajalniske in predelna stena, takoj napradja na Rimeki cesti 16.

Lister sukničje

bouretti, akaut, sportne blaje-pumparce in razno perilo, kupite zelo poceni pri Prekerja, Sv. Petra c. 14.

Podgane, miši, hrčke itd.

ugonobite radikalno samo s inženjerja Schachera patronami na dimni plin. Atesid in referencne na razpolago. Inženjer Schacherl, Novi Vrbae.

Wertheim - blagajno

št. 3, malo rabljeno, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motorno kolo

350 ccm, rabljeno ali tedi pokrvarjeno, kupim za zmerno ceno. Ponudbe s navedbo modela in cene na ogl. odd. Jutra...

Motorno kolo

B.S.A. ali B.M.W. 500 ccm novejše tipe, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra...

Potniški avto

dvosedežna, znamke BMW ali B.M.W. 500 ccm, ugodno prodam. Ivan Prešern, Kranj.

G. Th. Rotman:

Pobegli cvetlični lonec



Tla, ki sva tekli po njih, so bila mehka in so se nama vdajala in dvigala pod nogami...

Za prodajo mesn izdelkov in masti

na provizijo, iščem mestne agente, agilne trgovske moči. Eventuelno rajoniranje ni izključeno. Ponudbe poslati z navedbo zahtevkov in drugih v poštev prihajajočih podatkov...

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem družabnika

poštenega, popolnoma izvežbanega v losni stroki, kateri ima svrzo s inozemstvom. Potrebni kapital po dogovoru. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Vložnice vseh bank

nakup, prodaja in zaloga, vseh vrst posojila kulantno in zanesljivo. Financiere, Zagreb, Preobraženska 2, telef. interurb. 300-16.

Posredujem denar na hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana. Gledališka 12, telefon 38-10. Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakmah.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stirisobno stanovanje

komfortno, oddam za avgust. Streliška ul. 22.

Enosob. stanovanje

oddam čedni stranki za prvi avgust v novi hiši. Vodnikovc c. 12. Šiška. Ogladati od 13. dalje.

Dvosob. stanovanje

s kopalnico, oddam v novi hiši, mnogo ceneje onemu, kateri mi ga plača za 5 let v naprej. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Enosob. stanovanje

s kuhinjo in delom vrta, v jako dobrem stanju, ugodno prodam. Informacije: Smrtniška c. 31, pri oskrbniku.

Trisob. stanovanje

parketirano v villi oddam za avgust za Din 650. Klemenčič, Gilnce, C. II. št. 2.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Garçon stanovanje

iščem za 1. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod št. avgust.

Stroj

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hidraulično presu

tražimo stajaču, sa prečnikom klipa od 300-500 mm sa nodom klipa od 300 mm ili više, kao i kompresor za to sa sisajkom za vodu, Barzele, gvozdjara, Subotica. Nagradjujemo agente.

Obri

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Entel-ažur-plise

izvrši ekspresno Matek & Mikeš, Ljubljana - poleg hotela Strukej.

Poses

Vzaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (50)

Endružinsko hišo

3 sobe, sobica, kuhinja, škramba, vrt, v Novem Vodmatu, 3 minute od tramvaja, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah Černe - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

center, tik Tivolija, separiran vhod, oddam. Knaflijeva 13./II.

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom v mestu, oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, ceno ali dvema posteljama, takoj oddam. Celovška c. 84.

Separirano sobo

s souporabo kopalnice oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sobo

s posebnim vhodom, center, oddam dvema gospodoma. Naslov v ogl. odd. Jutra.

Opremljeno sobo

za dva gospoda, takoj oddam. Stari trg 2/II. desno.

Lepo sončno sobo

v novozidani hiši s 2 posteljama, se takoj odda. Na razpolago kopalnica in topla voda. Puseben vhod s hodnika. Informacije: da Juvan, nočar, Prešernova 18.

Separirano sobo

s 1 ali 2 posteljama, oddam soladni oseb, Zibertova 33, pri Gor. kolodvoru.



Rozine in smokve za žganjekuho

Dospela je zopet nova pošiljka. Cena zelo ugodna M. STELE & PIELICK LJUBLJANA, Pogačarjev trg (škofijska palača)

FOTOAMATERJI

zahtevajte novi veliki BREZPLAČNI CENIK GRIESBACH IN KNAUS fotoveletrgovina ZAGREB, Jurišičeva I. 5480

DRAŽBENI OKLIC

Dne 15. in 16. julija 1935 ob 8. uri se bo vršila pri sreskem sodišču v Logatcu dražba posestva v Dol. Logatcu, Čevica. Ob državni cesti posestvo: gostilna, trgovina, gospodarska poslopja. Cenilna vrednost ca 1.000.000.— Din. Najmanjši ponudek dve tretjini cenilne vrednosti. Prvi dan prodaja gozdov, travnikov, njiv, pašnikov po parcelah; drugi dan stavbe in vrta. Pojasnila da POSOJILNICA V LOGATCU.

Umrl je naš Milan Rus, šestogimnazijec v Celju,

v cvetu svojih mladih 17 let, poln najčistejših idealov, naša nada, naš ponos in naše vse! Končano je njegovo neizmerno trpljenje dolgih dveh let njegove teške bolezni in samo njegov svet spomin je ostal v delež našim neutulženim dušam. Na zadnje pot ga spremimo v petek popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti, Kralja Petra cesta 31, na celjsko mestno pokopališče. Zadušnica bo v soboto zjutraj v farni cerkvi v Celju in v št. Juriju ob juž. žel. V Celju, dne 10. julija 1935. Dr. D. Rus, državni tožilec, oče.

Marija roj. Kincl, mati. Adam in Marija Kincl, stari oče in stara mati. Lovrenc in Ljudmila Rus, dedek in babica, in ostalo sorodstvo.

Peter, bratec.

Zalujoča soproga, otroci, in ostalo sorodstvo

Informacije

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izjava

Glasom pogodbe, sklenjene mod zakonoma Magdaleno in Jožefom Oovirkom in bratom Francem Oovirkom, izjavljam, da nisem plačnik za njihova dolgovna brez moje vednosti, kar jih je bilo dosedaj in v naprej, dokler pogodba traja. Franc Oovirk, Celje. 15078-31

Zdravstvo

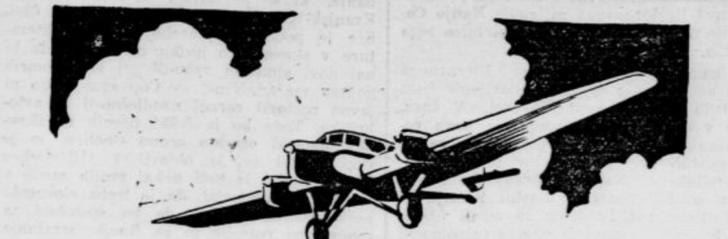
Moški ki trpije na seksualni neravnotežji, ozir. impotenciji, nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskušajte OKASA TABLETE Prospekt na zahtevo. Cena 110.— Din. Razpolijamo diakretno

Vajenci-ke

Trgov. vajenec ki ima štetno učno dobo in dovršeno gremjalno solo, išče mesto v kadi večji trgovini s manufakturnim ali meš. blagom. Ponudbe pod »Pošten in zdrav na ogl. odd. Jutra.

Trgov. vajenca

krepkega in politenege, sprejme takoj trgovina s mešanim blagom. S hrano in stanovanjem v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takošniji nastop 38«.



ZAKAJ SE UTRUJATE Z DOLGIM POTOVANJEM?

DO SKOPLJA TRAJA POT SAMO 6 UR IN 35 MINUT, A VAS STANE DIN 1.050.-

Vsa pojasnila daje: Agencija PUTNIK in AEROPUT tel. 36-21



AEROPUT

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: AIR FRANCE, AUSTROFLUG, Š. S. A.—K. L. M.

Iz Pariza prihaja NOVA VRSTA PUDRA



KI JE SENZACIJA TE SEZONE

Najelegantnejše Francozinje imajo sedaj »mat« polt, svežo in dražestno, ki se ves dan nikdar ne blesti. Skrivnost je v novem načinu izdelave, po katerem se puder trikrat preseje skozi svileni sito in pomeša z dvojno količino smetanove pene. Ta najnovejši način izdelave pudra, rezultat dolgoletnih preiskovanj fran-

coskih kemikov, je patentiran od tvrdke Tokalon. Puder Tokalon ostane na licu petkrat dalje kakor drugi pudri. Ni niti sledu bleska na nosu ali licu, tudj ne po večurnem plesanju v razgretih prostorih ali pa pri hoji po vetru in dežju. Prepričajte se sami, kako divno odkritje je »dvojna smetanova pena«. Puder Tokalon se razlikuje od drugih pudrov in to zaradi tega, ker ima samo en skrivnost »mat« odraza. Če hočete imeti divno in zapeljivo »mat« polt, nabavite še danes škatlo pudra Tokalon.



nova bela peneča se pasta za zobe v modro-belih progastih tubah, izrednega okusa dela zobe že po kratki uporabi snežno bele. DOVRŠENOST SEDANJOSTII! Poskusite še danes. Tube po Din 8.— Tube po Din 12.—